AHOSA VZW

Anders HOren Samen Aanpakken

Vereniging voor dove en slechthorende personen die communiceren in gesproken taal

bpost
PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

V.U. Monica De Muynck, Sint-Lievenspoortstraat 117, 9000 Gent, afgiftekantoor: Gent 1, P 708631

OorENzo

JANUARI | FEBRUARI | MAART 2022

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT | JAARGANG 29 | NR. 1

In dit nummer

- Voorwoord 3

Lawaai
- Muziek luisteren met oordopjes of een koptelefoon: hoe voorkom je gehoorschade? 4
- Padel zorgt voor geluidsoverlast omwonenden 5
- De roep om de stilte 5

Medisch
- Coronavirus kan oor infecteren 7
- Leuvense onderzoekers willen het luistervermogen aanscherpen 8
- Gehoorverlies een omvangrijk probleem 9
- Nieuwe behandeling bij overgevoeligheid voor geluid 10
- Duizeligheidscentrum opgericht in Rotterdam 11

Tinnitus
- Tinnitus en paniek 13
- Tinnitus - het bestaat alleen in joúw hoofd 15
- Vijf kopjes koffie geen effect op tinnitus 15

Hoorhulpmiddelen
- Gehoorimplantaat luistert naar je hersenen 16
- Geluidskwaliteit cochleair implantaat beter door 3D-prints van slakkenhuis in combinatie met 'machine learning' 18
- Ook 80-plussers profiteren van een cochleair implantaat 19

Psychosociaal
- Kantoortuin voor slechthorenden ongezonde werkplek 21
- 109 acties moeten mensen met arbeidsbeperking vlotter aan het werk helpen 22
- Onderzoek toont verband tussen gehoorverlies en eenzaamheid 23

Interview
- We leggen ons oor te luisteren bij Michel Van Assel 25

Getuigenis
- Waarom wachten we zo lang als we een hooroplossing nodig hebben? 26

Weetjes
- Goed gehoor draagt bij aan eetlust 27

Film- en boekentip
- Documentaire We Hear You wint prijs op filmfestival van Cannes 28
- 'Overgevoelig voor geluid': een verhelderend boek! 28
- Boekrecensie: Evenwicht in uitvoering 29

Hoorexpert Sint-Lievenspoort verhuist 30

Agenda 31

Terugblik 33

We leggen ons oor te luisteren bij Michel Van Assel

REDACTIE

Inès Van de Weyer, eindredactie en contactpersoon | Lieve De Schaepmeester, eindredactie en contactpersoon | Rebecca Leemans, eindredactie en contactpersoon | Ann Delmote, eindredactie | Monica De Muynck, voorzitter Ahosa vzw

LID WORDEN

Lid worden kan door storting van:

€ 20 (persoonlijk abonnement); of
€ 25 (gezinsabonnement);
€ 35 (organisaties); of
vanaf € 30 (erelid)

GIFTEN

Fiscaal aftrekbare giften vanaf € 40 per jaar, op rekeningnummer BE26 4400 3464 4129.

Niet-leden kunnen vrijblijvend een activiteit bijwonen.

CONTACTGEGEVENS

Sint-Lievenspoortstraat 117 - 9000 GENT
Tel. 09 268 26 26 - Fax 09 223 59 30
E-mail: ahosa@sintlievenspoort.be
website: www.ahosa.be

Wenst u reclame in dit tijdschrift, neem contact op met de redactie.

Niets uit dit tijdschrift mag zonder toelating van de redactie verveelvuldigd worden. Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn artikel.

IN SAMENWERKING MET HOOREXPERT

Voorwoord

Monica De Muynck

Even stilstaan, maar ook vooruitkijken

We beleven momenteel samen een bewogen periode. Een periode waarin niets zeker is en waarin we voortdurend moeten afwachten wat de toekomst ons zal brengen.

We gaan richting eindejaar, het nieuwe jaar biedt zich al aan, de nieuwe agenda's worden ingevuld. We hopen met z'n allen dat 2022 ons toch een beetje meer zekerheid zal brengen.

Zelf heb ik een niet zo gemakkelijke beslissing genomen: ik ga een stapje achteruit zetten en geef mijn ontslag als voorzitter van AHOSA vzw maar ik blijf wel vrijwilliger en lid van de Algemene Vergadering.

Bij mijn rouwproces vind ik troost in de kunst en in de natuur.

Het zien van een beeld of een schilderij, een mooi landschap in het winterlicht kan zo versterkend zijn en biedt mij bijzonder veel troost.
In een tijd waarin alles formeel, digitaal, koud en zakelijk gebeurt, mis ik het menselijk contact. Ik hoop dat we in de nabije toekomst elkaar met veel liefde en troost terug écht kunnen ontmoeten.

Bedankt aan alle mensen waarmee ik deze 7 jaar mocht samenwerken, in het bijzonder Inès, Lieve en Rebecca. Soms heb je een ander nodig en kun je het niet alleen. Heel 'rijk' ben je dan, met zulke mensen om je heen!

Monica

Cover

Michel Van Assel, judocoach bij judoclub Herzele. In het bijzonder leidt hij enkele slechthorende en dove judoleden op tot judokampioenen.

Muziek luisteren met oordopjes of een koptelefoon: hoe voorkom je gehoorschade?

LAWAAI

Steeds meer mensen lopen vroegtijdige gehoorschade op. Het luisteren van muziek blijkt één van de grootste boosdoeners. Van harde muziek op feestjes is al lang en breed bekend dat dit slecht is voor je oren, maar hoe zit het met muziek luisteren via oordopjes of een koptelefoon?

Langdurig naar muziek luisteren op laag volume via oortjes of koptelefoons, zou even schadelijk zijn als kort worden blootgesteld aan hele harde muziek.
Best is om het geluid steeds onder de 85 decibel te houden. Heel veel muziekspelers hebben hier een volumebegrenzer op ingesteld, omdat dit sinds 2013 verplicht is op basis van Europese normen.
Als het goed is geeft het apparaat waar jij muziek op afspeelt aan wanneer het geluid te hard staat. Bij iPhones gebeurt dit aan de hand van kleuren (zie onderstaande afbeelding).

Als de volumebalk van je iPhone geel wordt, staat je geluid te hard.
Geeft jouw apparaat geen volumegrens aan? Kijk dan even bij de instellingen of je dit kan inschakelen. Het is wel niet zo dat je met de volumebegrenzing een garantie hebt dat je geen gehoorschade oploopt.De volumebegrenzer maakt de risico's dus kleiner, maar wat kan je nog meer doen om de kans op gehoorschade te verkleinen? Een goede koptelefoon die goed afsluit en omgevingsgeluid beperkt, kan helpen. Het allerveiligste blijken koptelefoons met 'noise cancelling'. Hiermee wordt het omgevingsgeluid bijna volledig weggenomen. Op de website van VeiligheidNL vind je meerdere hoortesten, waarmee je kan **testen of jij last hebt van gehoorschade**.

Bron: https://radar.avrotros.nl/hulp-tips/hulpartikelen/item/muziek-luisteren-met-oordopjes-of-een-koptelefoon-hoe-voorkom-je-gehoorschade/

AHOSA vzw steunen met een fiscaal aftrekbare gift

AHOSA vzw is een door het Ministerie van Financiën erkende vereniging gemachtigd om fiscale attesten uit te schrijven voor giften van meer dan € 40 per kalenderjaar.
Je ontvangt je fiscaal attest in het volgend kalenderjaar. Een gift van € 40 of meer geeft een belastingvermindering van 45%. Concreet wil dit zeggen dat, als je € 40 aangeeft, je € 18 belastingvermindering krijgt.

Padel zorgt voor geluidsoverlast omwonenden

LAWAAI

Padelbanen blijken voor omwonenden flinke geluidsoverlast op te leveren en kunnen zo voor gezondheidsklachten zorgen. Het harde gepok van de bal op de padelrackets en tegen het glas en ijzerwerk van de kooi, drijft sommige omwonenden tot wanhoop. De Nederlandse Stichting Geluidshinder adviseert om tenminste 200 meter afstand tussen padelbanen en woningen aan te houden.

Padel zorgt voor irritant geplok
Padel is een sport die buiten wordt gespeeld. Het is een combinatie van tennis en squash. De rackets die padelspelers gebruiken blijken veel meer herrie dan gewone tennisrackets te maken. Daarbij komt de herrie die de bal tegen de omheining van de baan maakt.

Padel produceert flink meer decibellen
Een meting laat zien dat een padelbaan maar liefst 15 decibel meer oplevert. Belangrijk is daarbij te realiseren dat een stijging van 3 dB een verdubbeling inhoudt van de intensiteit. Daarnaast zijn er op de ruimte van één tennisbaan, twee padelbanen aan te leggen. Bij padel is veel vaker balcontact, is de bal langer in het spel (door de wanden) en wordt het spel ook altijd met vier spelers gespeeld. Daarbij komt dus ook nog het geschreeuw van de spelers.

Bekend is dat geluidshinder voor flinke stress kan zorgen. Dat kan op zijn beurt weer de oorzaak zijn van een hoge bloeddruk en uiteindelijk ook tot hart- en vaatziekten leiden. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) doen de nadelige effecten zich al voor bij vrij lage geluidsniveaus.
Volgens de NSG zou een padelbaan op een afstand van 200 meter moeten liggen van woningen om de hinder te beperken

Bron: Omroep Max

Bron: https://www.hoorzaken.nl/nieuws/padel-zorgt-voor-geluidsoverlast-omwonenden/

De roep om de stilte

LAWAAI

Valt het jou ook op? Het verkeer is weer ongeveer op het niveau van voor corona, en daarmee ook het lawaai. Omdat we een tijd geleden ontdekten wat stilte is, lijkt lawaai ons nu meer te storen. Met reden, want te veel geluid blijkt slecht voor de gezondheid. Eos magazine schreef er een dossier over. De Belgische hoofdstad ligt geprangd tussen auto's, vliegtuigen en treinen. Het verkeer maakt er dan ook dikwijls veel meer lawaai dan gezond is. Met een uitgebreid meetnet en inspanningen op het vlak van wegen, rijdend materiaal en stadsplanning, probeert Leefmilieu Brussel de schade te beperken.

In vogelvlucht maar dertig kilometer naar het noorden ligt Bornem, met één van de tien officiële stiltegebieden op zijn grondgebied. Niet ver van de Schelde, industrieterreinen en de drukke N16. En toch… een wereld van verschil.
Als het op geluid aankomt, maakt 30 kilometer een wereld van verschil. Op een boogscheut van een stiltegebied ligt een centrumstad waar lawaaibronnen elkaar voortdurend overstemmen. Bij de inwoners stapelen de gezondheidsrisico's zich op.

De stad Brussel raast. Treinen, zware vrachtwagens met betonmolens, autobanden op kasseiwegen, bouwwerven, ventilatieroosters … Marie Poupé van de afdeling Geluid van Leefmilieu Brussel legt uit: 'Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een speciaal geval voor geluid, omdat het bijna helemaal verstedelijkt is. Het meeste lawaai komt dan ook van het verkeer. Brussel is volledig doorvlochten met wegen. Zowat iedereen in het gewest hoort weglawaai.'
De tweede bron van lawaai is het vliegverkeer vanuit Zaventem. 'Vliegtuigen zijn het luidst wanneer ze opstijgen, ze maken veel minder lawaai bij het landen', zegt Poupé. Laat dat opstijgen nu net grotendeels naar het zuidwesten gebeuren, diagonaal over het gewest. 'Opstijgen moeten vliegtuigen nu eenmaal met hun neus in de wind, en in 85 tot 90 procent van de tijd komt die hier uit het zuidwesten.'Ook de spoorwegen verstoren de rust. 'Al valt dat in grote delen van Brussel goed mee, omdat we veel ondergrondse spoorlijnen hebben.' Veel Brusselaars worden aan alle lawaaibronnen tegelijk blootgesteld. Ze kunnen een weg aan de voorkant van hun huis hebben, een spoorweg aan de achterkant, en boven hun hoofden kunnen vliegtuigen opstijgen.'

LAWAAISTRESS
Te veel lawaai is slecht voor de gezondheid. Dat luide muziek slecht is voor je oren, is ondertussen bekend. 'Lawaai beschadigt de haarcellen in het oor. Dat kan definitief gehoorverlies veroorzaken', zegt expert gehoortechnologie Sarah Verhulst (UGent). Maar er is meer. 'Veel personen horen in drukke omgevingen wel dat iemand iets zegt, maar verstaan niet wat precies. Experts noemen dat verborgen gehoorverlies, omdat die mensen bij de klassieke gehoortest met de piepjes wel goed scoren. Volgens recent onderzoek is er wel degelijk een fysiologische oorzaak voor verborgen gehoorverlies. 'Waarschijnlijk ligt die bij beschadiging of verlies van de synapsen, die de geluidsinformatie van de oren naar de hersenen overbrengen.' Lawaai kan nog andere schadelijke gezondheidseffecten hebben, en dan spreken we niet alleen over psychologische of slaapproblemen. Volgens audioloog Hannah Keppler (UZ Gent) hangen die sterk samen met stress. 'Hartproblemen en een hoge bloeddruk komen veel voor bij individuen die in een lawaaierige omgeving wonen of werken. Ook bij geluidsniveaus die niet hoog genoeg zijn om gehoorschade te veroorzaken.'
Krijgen mensen die zich goed kunnen afsluiten voor het lawaai dan geen gezondheidsproblemen? 'Toch wel', zegt Keppler. 'Personen die zenuwachtig worden van lawaai vertonen sneller andere symptomen. Maar ook mensen die zeggen dat ze geen last hebben van hun luide leefomgeving kunnen hartproblemen krijgen.' Al dat geluid stoort ons misschien niet meer, maar ons brein registreert die informatie wel.

Bron: EOS – Ilse Boeren

Huh? Gratis onze vereniging steunen? Hoe kan dat?

Wel, dat kan via de Trooperpagina van AHOSA vzw. Voor je jouw bankkaart bovenhaalt, is het belangrijk om te weten hoe Trooper precies in elkaar zit.

1. Elke vereniging heeft een unieke Trooperpagina, zoals deze van AHOSA vzw.
2. Op deze pagina staan links naar webshops.
3. Als je via die links op de Trooperpagina van jouw vereniging naar de webshop surft, weet de shop welke vereniging jij wil steunen.
4. De link doet het werk, en jij kan gewoon shoppen zoals je normaal shopt, zonder €1 extra uit te geven.
5. Van elke aankoop die jij doet, gaat er een percentje naar jouw vereniging. Iedereen blij!

Coronavirus kan oor infecteren

MEDISCH

Onderzoek van het MIT (Massachusets Institute of Technology) en van het Massachusetts Eye and Ear instituut laat zien dat het coronavirus cellen van het binnenoor kan infecteren, waaronder de haarcellen in het slakkenhuis. Deze haarcellen zijn essentieel voor zowel een goed gehoor als voor een goed evenwicht. Een infectie met het virus kan slechthorendheid, tinnitus en duizeligheid veroorzaken.

Het was reeds bekend dat virussen zoals het cytomegalovirus, het bofvirus en hepatitis virussen doofheid kunnen veroorzaken. Tot nu begreep men niet goed hoe die virussen dat klaarspelen. Toen het SARS-CoV-2 begin 2020 zijn opwachting maakte, zagen de onderzoekers patiënten die positief getest waren op dit coronavirus en die last hadden van slechthorendheid, tinnitus en duizeligheid. De onderzoekers wilden te weten komen hoe het coronavirus dit voor elkaar krijgt. Daarvoor gebruikten zij een nieuw cellulair model van het menselijk binnenoor op basis van menselijke huidcellen, dat zij eerder ontwikkelden. Ze hebben deze cellen omgezet in zogeheten geïnduceerde pluripotente stamcellen. De onderzoekers waren in staat de cellen te laten groeien zodat ze geleken op verschillende types cellen die te vinden zijn in het binnenoor: haarcellen, steuncellen, zenuwen en Schwann-cellen. Daarnaast werkten ze met weefsel uit het binnenoor. Dat verkregen zij van patiënten die een operatie moesten ondergaan omdat ze ernstige aanvallen van duizeligheid hadden of een tumor die slechthorendheid en duizeligheid veroorzaakte.

Vervolgens toonden de onderzoekers aan dat het SARS-CoV-2 virus het oor kan infecteren, in het bijzonder de haarcellen in het binnenoor en de Schwann-cellen. De menselijke haarcellen die de onderzoekers bestudeerden waren vestibulaire haarcellen. Die zijn betrokken bij het registeren van hoofdbewegingen en het houden van evenwicht. Proeven met de cochleaire haarcellen van muizen laten echter zien dat het SARS-CoV-2 virus ook deze cellen kan infecteren. Het gehoor kan dus ook aangetast worden door het coronavirus.

Het patroon van infectie dat de onderzoekers vonden in hun weefselmonsters kwam overeen met de symptomen in een groep van 10 COVID-19 patiënten.

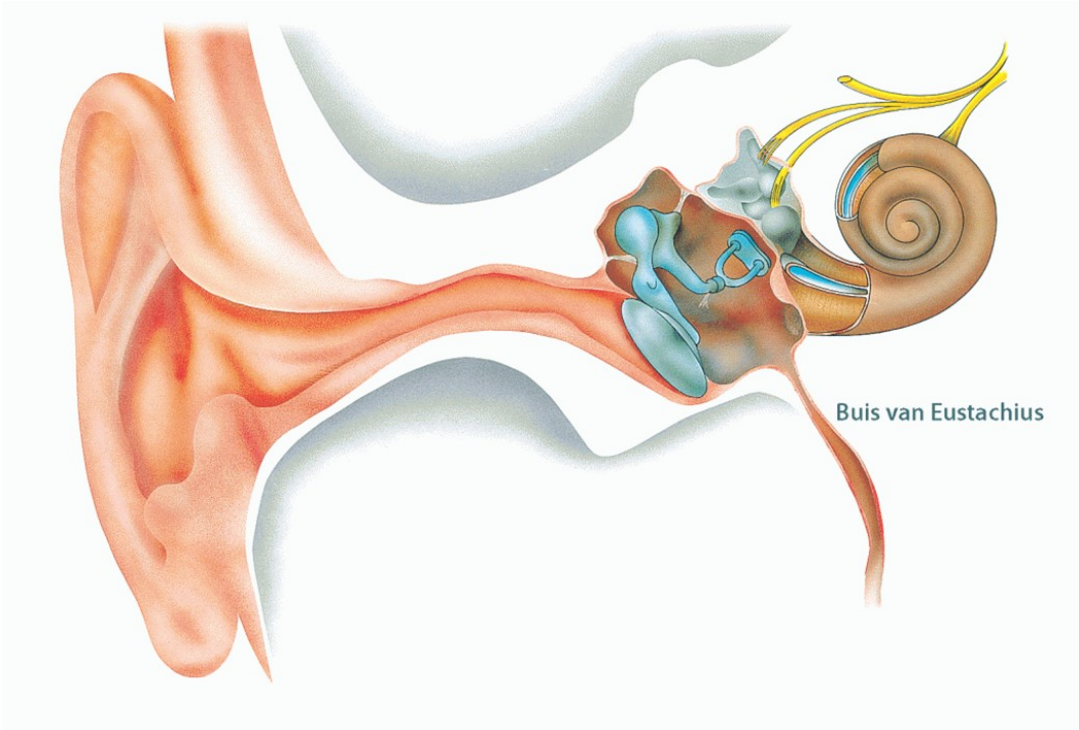

Negen van deze patiënten hadden tinnitusklachten en zes hadden last van duizeligheid. Allen leden aan milde tot ernstige slechthorendheid.

Zes Covid-19 patiënten die deelnamen aan het onderzoek ondergingen een OAE-test. Deze test meet de otoakoestische emissies. Dit zijn geluiden die de haarcellen zelf genereren bij auditieve stimulatie. Bij alle patiënten bleken de otoakoestische emissies verminderd of afwezig. Dat duidt op schade aan de haarcellen in het slakkenhuis.
Een mogelijke route voor het coronavirus om het oor binnen te komen is de buis van Eustachius die de neus met het binnenoor verbindt. Het kan ook binnendringen via smalle openingen rond de reukzenuwen en zo in de hersenruimte terecht komen en zenuwen infecteren. De bevindingen van het onderzoek maken echter wel duidelijk dat er ook aandacht moet besteed worden aan mogelijke audio-vestibulaire symptomen bij mensen die blootgesteld zijn aan Covid.
De onderzoekers hopen dat hun menselijke cellulaire modellen gebruikt kunnen worden om in de toekomst mogelijke infecties te behandelen, veroorzaakt door het SARS-CoV-2 en andere virussen.

Samengevat door Ria Hillewaert

Bron: MIT News. Informatie gebruikt met toestemming van MIT News
Titel originele artikel: Study finds the Sars-Cov-2 virus cab infect the inner ear. Auteur: Anne Trafton | MIT News Office

Bron: https://www.hoorzaken.nl/nieuws/coronavirus-sars-cov-2-kan-oor-infecteren-slechthorendheid-tinnitus-duizeligheid/

Leuvense onderzoekers willen het luistervermogen aanscherpen

MEDISCH

De standaardtest om gehoorschade op te meten houdt geen rekening met luisterproblemen in specifieke omgevingen, zoals op een receptie of in een restaurant. Met een nieuwe test en een app willen Leuvense onderzoekers die problemen signaleren en verhelpen.

De oorzaak van slecht luisteren bevindt zich niet noodzakelijk in de oren. ‘Het is mogelijk dat je oren perfect geluiden registreren, maar dat je problemen hebt met de verwerking’, zegt neurowetenschapper en audioloog Astrid van Wieringen (KU Leuven). ‘Dat maakt luisteren voor veel mensen vermoeiend, zelfs als ze goed horen.’

De test die Van Wieringen en haar collega’s ontwikkelden, moet die problemen in kaart brengen. Testpersonen kijken naar een lawaaierige omgeving op een scherm, en moeten gesprekken met een vijftal virtuele partners zien te volgen.

Na de screening proberen de onderzoekers de luistervaardigheden van de patiënten opnieuw aan te scherpen. Dat gebeurt met gerichte trainingen. ‘In onze revalidatie-app krijgen patiënten verschillende oefeningen voorgeschoteld. Ze moeten gesproken zinnen herhalen, met meer of minder ruis op de achtergrond’, aldus Van Wieringen. ‘We zien een duidelijke vooruitgang bij patiënten die de app zestien weken gebruiken.’

Meer weten? Je leest het hele artikel nu in Eos magazine.

Bron: eoswetenschap

Gehoorverlies een omvangrijk probleem

MEDISCH

1,2 miljoen mensen van 40 jaar en ouder hebben een gehoorverlies van minimaal 35 decibel

Test regelmatig het gehoor
Zowel het voorkómen van gehoorverlies, o.a. door de preventie van gehoorschade (door bijvoorbeeld hard geluid), als de tijdige behandeling ervan kunnen de negatieve effecten van (onbehandeld) gehoorverlies verminderen. Gehoorverlies ontstaat vaak geleidelijk en is in veel gevallen onomkeerbaar. Met name beginnend gehoorverlies wordt niet direct opgemerkt en kan al op jonge leeftijd ontstaan. Op jonge leeftijd opgelopen gehoorschade stapelt met eventuele latere schade en of ouderdomsslechthorendheid en leidt daarmee eerder of sneller tot beperkend gehoorverlies. Dit benadrukt het belang van preventie en het vroegtijdig opsporen van (beginnend) gehoorverlies. Online hoortesten vormen een laagdrempelige manier om mensen inzicht te geven in de staat van hun gehoor.

'Beginnend gehoorverlies of beginnende gehoorschade merk je zelf niet direct. Het is daarom belangrijk om regelmatig je gehoor te testen. Het doen van een online hoortest geeft al een goede eerste indicatie over de status van je gehoor.' Aldus Saskia Kloet, programmamanager bij VeiligheidNL. Ook kan er bij een audicien een afspraak voor een hoortest gemaakt worden.

Mocht uit een test blijken dat het gehoor niet goed is dan is het belangrijk hierop te ageren.

Onbehandeld gehoorverlies
De gebruikelijke behandeling bij beperkend gehoorverlies is een hoortoestel. Toch laat onderzoek zien dat die behandeling niet evenredig wordt toegepast. Gemiddeld wachten mensen 7 jaar met het zoeken van professionele hulp voor hun slechthorendheid. Het landelijk aantal hoortoesteldragers bedraagt ongeveer 800.000, gehoorverlies blijft dus vaak onbehandeld. Dit terwijl het grote gevolgen heeft voor het persoonlijk en maatschappelijk functioneren.
Voor de preventie van beperkend gehoorverlies en de negatieve gevolgen die het met zich meebrengt is het essentieel om zowel jong als oud bewust te maken van het belang van een goed gehoor, de kwaliteit van hun gehoor, vroege opsporing van (beginnend) gehoorverlies en de mogelijkheden om het zo lang mogelijk in goede staat te houden. Het belang om regelmatig het gehoor te testen en een hooroplossing te overwegen is groot.

Bron: https://www.veniginggain.nl/nl/nieuws/gehoorverlies-een-omvangrijk-probleem.html#.YX-7HMbPM6A.twitter

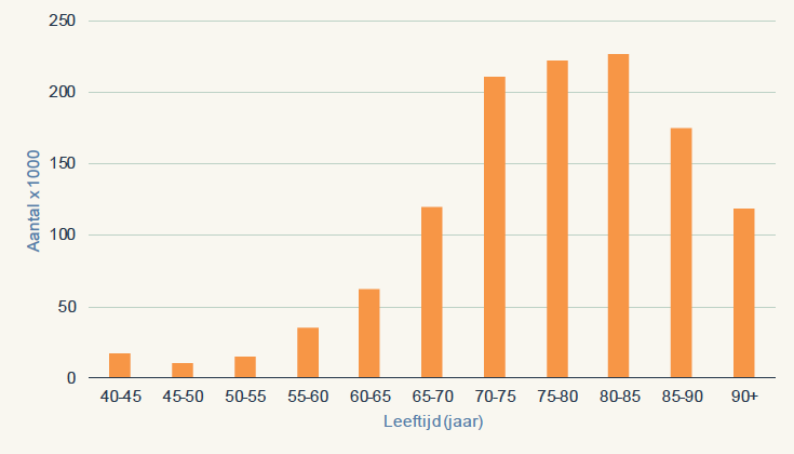

Nieuwe behandeling bij overgevoeligheid voor geluid

MEDISCH

In Nederland werd een nieuwe behandeling ontwikkeld bij overgevoeligheid voor geluid. De behandeling maakt gebruik van exposure.

Wat is exposure?
Bij de exposure behandeling stelt de behandelaar de cliënt bloot aan voor hem onprettige geluiden. Er is ook aandacht voor het verminderen van stress en het aanleren van strategieën om beter met de overgevoeligheid om te gaan. Zo wordt de prikkelgevoeligheid voor geluid geleidelijk afgebouwd.

Overgevoeligheid voor geluid
Binnen de audiologie maakt men onderscheid tussen verschillende vormen:

- Overgevoeligheid voor geluid kan samengaan met gehoorverlies en tinnitus. Er is dan waarschijnlijk sprake van *hyperacusis*. Daarbij klinken alle geluiden snel te hard. Maar ook zonder gehoorverlies of tinnitus kan er sprake zijn van hyperacusis.
- Soms zijn mensen erg bang voor (bepaalde) geluiden. Wanneer angst voor geluiden een grote rol speelt, spreekt men van *fonofobie*.
- Er zijn ook mensen die erg boos worden van specifieke geluiden, ervan walgen of zelfs haatgevoelens krijgen tegen de maker ervan (dier of mens). Denk daarbij aan geluiden als niezen, slikken, ademhalen, kauwen of smakken. Dan is er waarschijnlijk sprake van *misofonie*.

Vaak hebben cliënten last van meerdere vormen van overgevoeligheid voor geluid tegelijkertijd.

De ene vorm laat zich beter behandelen met exposure dan de andere.

Hoe werkt exposure?
Bij het begin van de behandeling doet een audioloog of audiologisch onderzoeker een uitgebreide intake. Zo krijgt men een goed beeld van welke geluiden de cliënt last heeft, hoe ernstig de klachten zijn en hoe de toestand is van het gehoor.

De cliënt krijgt ook uitgebreide informatie over de overgevoeligheid.

Na de intake en het gehooronderzoek volgt de behandeling door een maatschappelijk werker.

Tijdens de behandeling worden de geluiden die bij de intake zijn geselecteerd gebruikt om de gevoeligheid af te bouwen. Behalve blootstelling aan geluiden, is er aandacht voor de lichamelijke en emotionele reacties die het geluid oproept.
Men past verschillende behandelvormen toe om de negatieve reactie om te buigen naar een reactie die bij de cliënt veel minder hinder oproept. Zo worden psycho-educatie, ontspanningstechnieken en ook onderdelen uit de cognitieve gedragstherapie ingezet.

Meer levenskwaliteit
Inmiddels is een flink aantal cliënten succesvol behandeld. Cliënten zeggen dat zij veel minder of zelfs helemaal geen hinder meer ondervinden van hun overgevoeligheid in het dagelijks leven. De kwaliteit van leven gaat voor veel mensen flink vooruit.

Er wordt nog nader onderzoek gedaan naar het effect van de behandeling. De resultaten worden waarschijnlijk rond de jaarwisseling bekend gemaakt.

Samengevat door Ria Hillewaert

Bron: Hoorzaken.nl

Duizeligheidscentrum opgericht in Rotterdam

MEDISCH

In Rotterdam is onlangs een duizeligheidscentrum opgericht. Men wil er kennis en expertise bundelen om patiënten met duizeligheid betere zorg te bieden. In het centrum werken KNO-arts en neuroloog nauw samen met logopedisten en fysiotherapeuten om patiënten te helpen bij het revalideren. Intussen speuren wetenschappers naar nieuwe technieken om de oorzaken van duizeligheid te achterhalen en de behandeling van patiënten in de toekomst te optimaliseren.

Niet kunnen staan of lopen omdat de wereld dagelijks draait en zweeft, maakt het leven heel moeilijk. Slechthorenden met de ziekte van Ménière kunnen erover meepraten. Het is echter niet altijd eenvoudig om een duidelijke omschrijving te geven van de klachten. Ze spelen zich vaak af op het grensvlak van verschillende specialismen. Het gevolg is dat patiënten van het kastje naar de muur worden gestuurd. Voor een goede behandeling is het dus heel belangrijk om de oorzaak te achterhalen.

Het evenwichtsorgaan is een heel gevoelig orgaan dat werkt met reflexen. Al bij een kleine hoofdbeweging maakt het een reflex. Hierdoor kun je staan en lopen en als je struikelt zorgt een automatische reflex ervoor dat je spieren een corrigerende beweging maken. Het zorgt ervoor dat de ogen stabiel zijn tijdens hoofdbewegingen. Dit wordt duidelijk als je met een camera of telefoon filmt terwijl je loopt. Dan krijg je een wiebelig beeld. Dat ervaar je niet als je zelf loopt. Het evenwichtsorgaan houdt het beeld stil als je loopt, gymnastiek doet of op je hoofd gaat staan.

Dit samenspel is bij patiënten met duizeligheidsklachten vaak verstoord. Dat kan ontstaan door schade aan het evenwichtsorgaan door een ongeval, ziekte of virus. Ook medicijnen kunnen duizeligheid veroorzaken, Het evenwichtsorgaan bevindt zich in het binnenoor. Het hoeft dus niet te verbazen dat slechthorendheid en duizeligheid vaak samengaan.

De functie van het evenwichtsorgaan kun je niet direct meten. Maar men weet dat duizeligheid vaak samen gaat met subtiele oogbewegingen. Die oogbewegingen kunnen wel gemeten worden. Dat doet men bij patiënten met complexe duizeligheidsklachten, waarvan artsen in eerste instantie niet kunnen ontdekken wat er aan de hand is. Op de KNO-afdeling gebruikt men daarvoor een speciale videobril en een stoel die kan draaien.

De onderzoekers willen echter meer. Binnenkort gaan ze een nieuwe versie van de bril gebruiken, die de draaiing van het oog kan meten als patiënten schuin omhoog of omlaag kijken. Als deze methode een meerwaarde heeft voor patiënten met evenwichtsklachten, kan de behandeling van patiënten met duizeligheid in de toekomst een nieuwe impuls krijgen.

We blijven de ontwikkelingen volgen.

Samenvatting door Ria Hillewaert

Bron: https://amazingerasmusmc.nl/biomedisch/speciaal-centrum-en-onderzoek-naar-duizeligheid-moeten-behandeling-verbeteren/

Geschikt voor elk merk hoortoestellen/ CI/BCD

Roger On™

De slimme microfoon om beter te verstaan in gezelschappen en op afstand

De Roger On microfoon is onze beste microfoon ooit! De nieuwste generatie Roger microfoon combineert het beste van zijn voorgangers en biedt nog veel meer. Door een verbeterd ergonomisch ontwerp en nieuwe audiologische hoogstandjes is de Roger On onze beste microfoon ooit.

Ergonomisch ontwerp • Duidelijk LCD-scherm • MultiBeam 2.0 Technologie voor stereo horen* • Verbeterde Interview modus • myRogerMic App • Koppeling audiobronnen • Universeel

*RogerDirect vereist

Informeer voor een gratis proef bij uw audioloog of kijk op www.phonak.be.

A Sonova brand

GERMAN INNOVATION AWARD 21 WINNER · iF DESIGN AWARD 2021 · reddot winner 2021

PHONAK life is on

Tinnitus en paniek

Tinnitus. Wat moet je weten en wat kan je doen?
Er bestaan goede, gevalideerde vragenlijsten waarmee je op een betrouwbare en herhaalbare manier kunt vaststellen hoe erg het oorsuizen bij iemand is. Daarnaast kan een patiënt bij een audiologisch centrum laten testen welke frequentie en welke geluidsterkte het beste overeenkomen met het geluid dat hij of zij hoort. Bovendien hangen de hersengebieden die met de verwerking van geluid te maken hebben, fysiek nauw samen met emotionele kernen. Alleen al daardoor kun je begrijpen dat mensen met tinnitus snel in een vicieuze cirkel kunnen raken van toenemende paniek en angst.

Oorzaak vaak niet aanwijsbaar
De meeste mensen gaan – vooral in die eerste fase – op zoek naar de oorzaak, maar die is niet altijd aanwijsbaar. Blootstelling aan te hard geluid tijdens een concert of een te hoog volume op je telefoon zijn boosdoeners. Jongeren hebben er daarom steeds vaker last van. Maar op latere leeftijd kan ook veroudering de oorzaak zijn. Met name het slakkenhuis – waar het geluid wordt omgezet in zenuwprikkels - gaat dan minder goed functioneren. De hersenen passen zich daar op aan, ze proberen dat verlies te compenseren.

Begrijpen wat tinnitus is
Een nieuw inzicht is dat oorsuizen ontstaat doordat de hersenen zich onvolledig aanpassen. Door een beschadiging aan het trommelvlies, de middenoorbeentjes of in het slakkenhuis ontstaat gehoorverlies. Het is dus niet het gehoorverlies zelf dat een geluid veroorzaakt – een suizen of fluittoon – maar de manier waarop de hersenen zich daaraan aanpassen. Je zou denken dat gehoorverlies de activiteit van de hersenen doet afnemen, maar het tegenovergestelde gebeurt: ze worden juist actiever. Onderzoek wijst uit dat mensen die tinnitus hebben, dat vaak horen op de toonhoogtes waarop ze gehoorverlies hebben. Iemand hoort echt een geluid, maar er is geen akoestische trilling. Je hoort iets als gevolg van extra zenuwactiviteit. Maar ook niet iedereen met tinnitus heeft gehoorverlies.

Fantoompijn
Tinnitus is te vergelijken met fantoompijn. Net zoals je bij fantoompijn echt pijn voelt aan ledematen die er niet meer zijn, is het bij tinnitus zo dat je de geluidsfrequentie die je mist, ervaart als geluid.

Behandeling
Huidige behandelingen van tinnitus zijn gericht op het leren omgaan met de last die tinnitus met zich meebrengt. Het laten verdwijnen van het oorsuizen is nog niet mogelijk. Er bestaat immers nog geen oplossing.

Paniek en radeloosheid
Sommige mensen raken door tinnitus dusdanig in paniek, dat ze aan niets anders meer kunnen denken. Een enkeling kan hierdoor zelfs niet meer eten en slapen. Dit gebeurt nogal eens in de beginfase of als het geluid in een latere fase (ineens) erg overheersend is. Continu geluid in je hoofd hebben kan erg beangstigend en vermoeiend zijn en je hebt er geen directe controle over. Het zijn dan ook meestal de 'controlefreaks' die in paniek raken en vaak zijn het relatief jonge mensen; twintigers, dertigers en veertigers. Angst is een slechte raadgever.

Tips voor wat je kunt doen als je in paniek bent door tinnitus:

- Probeer niet te zoeken naar de oorzaak. Het vaak is vaak niet aanwijsbaar en neemt je probleem niet weg.
- Stop met het zoeken op internet! Negatieve verhalen helpen je beslist niet om vooruit te komen. De oplossing zit in jezelf.
- Probeer niet van je geluid af te komen. Het is makkelijker om te bedenken hoe je meer rust (in je hoofd) kunt krijgen dan hoe je van tinnitus af moet komen.
- Luister heel bewust naar je tinnitus, zonder er een oordeel over te hebben. Besef dat het geluid je geen kwaad wíl en kán doen, het is je eigen waarschuwingssignaal. Draai in gedachten de volumeknop zachter. Concentreer je vervolgens op een geluid in je omgeving.

- Probeer het geluid dat je ervaart te associëren met iets positiefs. Hoor je krekels denk dan bijvoorbeeld aan ontspannen avond in Frankrijk. Hoor je een fluitketel denk dan aan het vooruitzicht van een lekkere kop thee.
- Weet dat als tinnitus door stress kan verergeren, je het ook kan verminderen.
- Heb je iets niet verwerkt, ga er dan mee aan de slag en zoek zo nodig hulp.
- Ontspan, als je spieren ontspannen, gaat de druk van de zenuwbanen af en krijgt de hersenstam minder prikkels.
- Kijk ontspannen naar beneden, zo kom je makkelijker uit je hoofd. Laat je onderkaak ontspannen zakken. Laat je schouders zakken. Ga met je aandacht naar je voeten. Adem rustig in en uit. Laat alle spanning uit je lichaam met een diepe zucht los en laat daarbij de schouders zakken.
- Laat je masseren als je nek- en schouderspieren gespannen zijn.
- Besteed aandacht aan je voeten. Neem een wisselbad of laat ze masseren.
- Stel je bij het douchen voor dat alle spanning met het water meegaat.
- Praat niet steeds over de tinnitus. Doe je dit wel, dan gaat je aandacht er steeds naartoe en haal je het naar de voorgrond.
- Wat heb jij nodig? Luister naar je lichaam en pas je daar op aan.
- Zoek afleiding, hoe meer afleiding je hebt, hoe minder je met tinnitus bezig bent. Doe iets wat je leuk vindt. Ga sporten, werken, luister rustgevende muziek, tuinieren, wandelen…
- Een rustgevend middel als CBD-olie, valeriaan of magnesium(citraat) kan helpen. Overleg met een arts.

Vertrouw erop dat het beter kan gaan.

Bon: https://www.stichtinghoormij.nl/items/nl-nl/nieuws/voor-iedereen/tinnitus-en-in-paniek

ADVANCED BIONICS
POWERFUL CONNECTIONS

Maak **connectie** als nooit tevoren
MET NAÍDA CI Q90

Naída™ CI Connect is een elegante, design-geïntegreerde ontvanger die Bluetooth®-connectiviteit met uw Naída CI Q90 spraakprocessor mogelijk maakt. Met Naída CI Connect kunt u oproepen aannemen zonder uw telefoon aan te raken en muziek of andere audio rechtstreeks naar uw Naída CI Q90 streamen zonder het gedoe van een extra op het lichaam gedragen apparaat. Het werkt met Android, iOS en elke telefoon met Bluetooth ondersteuning.*

Directe streaming. Handsfree.
Alle toestellen.

* Compatibel met Bluetooth® 4.2 draadloze technologie en de meeste oudere Bluetooth telefoons. Bezoek onze website om de compabiliteit van uw toestel te controleren.

ADVANCEDBIONICS.COM/NL

027-N113-07 Rev A
©2019 Advanced Bionics AG en aangesloten bedrijven. Alle rechten voorbehouden.

Tinnitus - het bestaat alleen in joúw hoofd

Hoe vertel je anderen wat jij altijd bij je draagt?
Tinnitus. Het is een geluid dat alleen in je eigen hersenen bestaat. Niemand anders hoort het. Het houdt je als het ware gevangen, 24/7. Er is geen ontsnapping. Geen stilte. Hoe vertel je anderen wat jij altijd bij je draagt?

Hoormij.NVVS biedt handvatten in dit proces.
Wist je dat?

- Tinnitus niet alléén een piep of een suis is, maar dat het ook andere geluiden kunnen zijn?
- Er geen operatie of behandeling is waarmee de tinnitus verdwijnt?
- Je wél kunt leren omgaan met tinnitus en hier behandelingen voor zijn?
- Mensen met tinnitus sneller moe, angstig en overprikkeld zijn of last hebben van concentratieproblemen en slapeloosheid?
- Begrip van familie, vrienden en collega's helpt?
- Zo'n 20% van de jongeren in Nederland last heeft van tinnitus? Dit vaak komt door luisteren naar harde muziek of uitgaan?
- Tinnitus ook een andere oorzaak kan hebben?

Leg uit wat je hoort
Begrip uit je omgeving is belangrijk. Hoe leg je uit aan anderen hoe belastend het is? Maak bijvoorbeeld gebruik van de geluidsfile 'Tinnitus geen gehoor'. Hierop staan ruim 150 tinnitusgeluiden.

Medische informatie
De patiëntentool biedt informatie over de KNO-richtlijn tinnitus in voor leken duidelijke taal. Ook voor huisartsen, waar de meeste mensen met tinnitus het eerst terechtkomen, heeft Hoormij.NVVS een leidraad ontwikkeld. Deze is gratis te downloaden.

Bron: https://www.stichtinghoormij.nl/pages/nl-nl/tinnitus/week-van-het-oorsuizen-2021

Vijf kopjes koffie geen effect op tinnitus

Het drinken van vijf kopjes cafeïnehoudende koffie in korte tijd, blijkt geen invloed te hebben op de hinder die tinnitus veroorzaakt. Dat valt af te leiden uit onderzoek van wetenschappers van de Universiteit van Brazilië. De onderzoekers gaven de deelnemers die last hadden van tinnitus een capsule van 300 mg met cafeïne. Zij concluderen dat deze dosis, die overeenkomst met vijf koppen koffie, geen negatief effect heeft op de ervaren hinder van hun tinnitus. Aan het onderzoek deden 80 patiënten mee.

Wat het effect is van een nog grotere dosis cafeïne laat het onderzoek niet zien. Mogelijk leidt dat wél tot een grotere hinder van tinnitus.

Bron: Ledesma ALL, Leite Rodrigues D, Monteiro de Castro Silva I, Oliveira CA, Bahmad F, Jr (2021) The effect of caffeine on tinnitus: Randomized triple-blind placebo-controlled clinical trial. PLoS ONE 16(9): e0256275. https://doi.org/ 10.1371/journal.pone.0256275

Gehoorimplantaat luistert naar je hersenen

Hoe stel je een cochleair gehoorimplantaat goed af bij een dove baby of iemand met dementie? Zij kunnen niet zeggen wanneer ze goed horen. Dankzij nieuwe technologische doorbraken kan het implantaat dat nu zelf inschatten op basis van hersengolven die het meet bij geluidsprikkels.

In België krijgen elk jaar honderden dove of zwaar slechthorende mensen een cochleair implantaat, waarbij een chirurg een aantal piepkleine elektroden inbrengt in een onderdeel van het binnenoor: de cochlea oftewel het slakkenhuis. Na de operatie moet een gespecialiseerde audioloog het apparaat goed instellen. Daarvoor moet de gebruiker geluiden beluisteren en beoordelen hoe ze klinken. Afhankelijk van de antwoorden kan de audioloog de instellingen aanpassen. Dit proces kost echter veel tijd en moeite, zeker bij mensen die niet goed kunnen uitleggen hoe goed en wat ze horen: denk maar aan jonge kinderen, personen met een mentale handicap, of ouderen die lijden aan dementie. Een bijkomend probleem is dat de instelling om de paar jaren of zelfs om de paar maanden opnieuw gedaan moet worden om alles up-to-date te houden. Zowel het gehoorverlies als de persoonlijke voorkeuren kunnen na verloop van tijd veranderen.

Gebruik je hersenen
We zouden cochleaire implantaten veel efficiënter kunnen instellen als we iemands gehoor kunnen inschatten zonder dat die persoon daarvoor een verbale respons moet geven. Tijdens een doctoraatsonderzoek is hiervoor een oplossing gevonden: door gebruik te maken van de hersenen.

Hersenen produceren immers de hele tijd elektrische signaaltjes als ze informatie zoals geluid verwerken. De eigenschappen van deze hersengolven veranderen afhankelijk van welke geluiden je hoort en afhankelijk van hoe goed je ze kan horen. We weten bijvoorbeeld dat er een hersengolf ontstaat die op en neer gaat op het ritme van de lettergrepen en woorden wanneer je luistert naar een spreker. Als de spreker minder goed verstaanbaar is, dan zullen de fluctuaties van deze hersengolf kleiner en trager zijn.

Hersengolven zijn dus heel nuttig om het gehoor in te schatten, en kunnen gebruikt worden om de instellingen van een gehoorimplantaat automatisch te controleren. Bij het luisteren naar een spreker met slechte instellingen zullen bepaalde hersengolven aangeven dat er een geluid gehoord wordt, terwijl andere hersengolven onthullen dat de boodschap toch niet zo helder binnenkomt. In onze hersenen is er dus een wereld van verschil tussen het horen en het begrijpen van een spreker.

Hoe meet je een hersengolf?
Hersengolven meten is echter nog niet zo praktisch. Voor een betrouwbare meting moet je naar het ziekenhuis, waar een dure machine met veel kabels en sensoren op je hoofd geplaatst wordt. Er is nu echter een techniek ontwikkeld om hersengolven te meten met de elektronische componentjes die al aanwezig zijn in het implantaat zelf. De elektroden van het implantaat die in het slakkenhuis zitten zijn niet allemaal gelijktijdig aan

het werk, waardoor ze in hun 'vrije' momenten gebruikt kunnen worden om hersenactiviteit op te vangen. Ze krijgen dus afwisselend een tweede functie als sensor. Op die manier hebben we geen externe apparatuur en kabels meer nodig. Deze meettechniek maakt het gebruik van hersengolven bij alle gebruikers van een cochleair implantaat dus veel praktischer en efficiënter.

Zelfsturende implantaten
Als we de technologische bouwblokjes samenleggen, kunnen we denken aan nieuwe toepassingen en verbeteringen voor huidige gehoorimplantaten. In een eerste stap zou een persoon met een implantaat dat hersengolven kan meten niet meer zo vaak naar het ziekenhuis moeten komen: het gehoor kan automatisch en objectief opgemeten worden in het dagelijkse leven.
Een belangrijk voordeel is dat het gehoor dan geëvalueerd wordt in realistische luisteromgevingen waarin de gebruiker zich het vaakst bevindt, zoals op school, thuis voor de tv, of op een familiefeest. Een audioloog kan deze gegevens dan vanop afstand bekijken en ingrijpen om het apparaat bij te stellen wanneer dat nodig is.

Zetten we nog een stap verder, dan is het in de toekomst zelfs mogelijk om slimme, zelfsturende cochleaire implantaten te ontwerpen. Zo'n systeem kan met behulp van hersengolven meten hoe goed de gebruiker ermee hoort, en zal zichzelf dan autonoom kunnen bijstellen.

Hoewel het pad geëffend is, kan het nog een tiental jaar duren voordat de eerste mensen met slimme gehoorimplantaten rondlopen

Ben Somers is genomineerd voor de Vlaamse PhD Cup. Ontdek meer over zijn onderzoek op www.phdcup.be.

Bron https://www.eoswetenschap.eu/gezondheid/gehoorimplantaat-luistert-naar-je-hersenen

Geluidskwaliteit cochleair implantaat beter door 3D-prints van slakkenhuis in combinatie met ‘machine learning’

3D prints van het slakkenhuis in combinatie met ‘machine learning’ kunnen de geluidskwaliteit van een cochleair implantaat verbeteren. Onderzoekers van verschillende universiteiten hebben samen achterhaald hoe de vorm van het slakkenhuis en de elektrische eigenschappen ervan de stroomspreiding beïnvloeden. De resultaten van het onderzoek zijn te lezen in het tijdschrift Nature Communications.

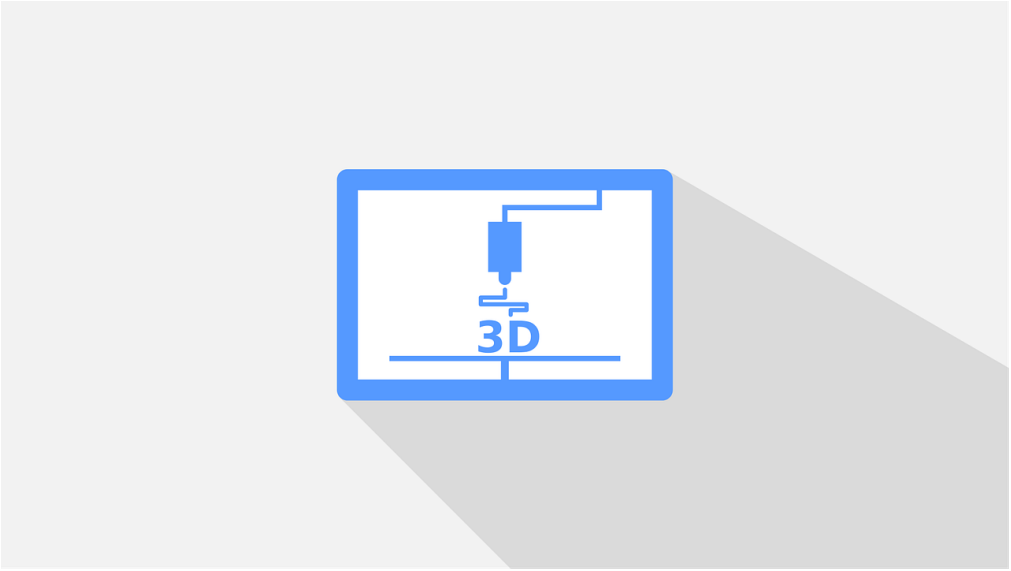

Het fabricageproces van een zogeheten biomimetisch slakkenhuis. Boven: het maken van een electro-mimetische benige matrix. Beneden: productie spiraalvormige cochleaire structuur binnen in de matrix. Credits foto: Iek Man Lei

Cochleair implantaten hebben inmiddels de levens van honderdduizenden mensen met (zeer) ernstig gehoorverlies verbeterd. Met een cochleair implantaat zijn geïmplanteerde patiënten namelijk weer in staat te horen. Hoe goed zo’n cochleair implantaat werkt is afhankelijk van de plaatsing van de elektrodes door de chirurg in het slakkenhuis.

De effectiviteit van de elektrodes van het implantaat wordt beïnvloed door het fenomeen ‘stroomspreiding’. De stroompjes die de elektrodes namelijk in het slakkenhuis afgeven, kunnen door de vloeistoffen die daarin aanwezig zijn makkelijk doorgegeven worden naar andere gebieden. Dit terwijl voor een goede werking van het implantaat het juist belangrijk is met een elektrode zo specifiek mogelijk een aantal zenuwcellen van de gehoorzenuw te stimuleren. Het effect van een grote spreiding is te vergelijken met het spelen met de onderarm op de toetsen van een piano in plaats van nauwkeurig met de vingers. Door zo’n grote spreiding wordt de geluidskwaliteit en het onderscheiden van geluiden bemoeilijkt.

De grootte en de vorm van een menselijk slakkenhuis is uniek voor ieder individu en varieert dus van persoon tot persoon. Door de lastige ligging en complexe anatomie is het één van de meest lastige weefsels om te bestuderen. Hierdoor was het ook moeilijk om de ‘stroomspreiding’ te analyseren. Een team van ingenieurs en clinici hebben daarom 3D-printtechnieken gebruikt om een replica te maken van het menselijke slakkenhuis. Het slakkenhuis ook wel cochlea genoemd, is de spiraalvormige holle benige structuur van het binnenoor. Hierin zitten duizenden haarcellen die in verbinding staan met de gehoorzenuw. De resultaten van de 3D prints hebben de onderzoekers gecombineerd met machine learning. Machine

learning is een vorm van kunstmatige intelligentie. De techniek is gericht op het bouwen van systemen die van de verwerkte data kunnen leren of data gebruiken om beter te presteren. Door beide technieken te combineren is het mogelijk de stroomspreiding beter te voorspellen in het oor van patiënten die in aanmerking komen voor een cochleair implantaat. Het 'print-en-leren' concept kan helpen bij het ontrafelen welke karakteristieken van het slakkenhuis van de patiënt de spreiding van het aangeboden signaal beïnvloedt. Hiermee is uiteindelijk de geluidskwaliteit van een cochleair implantaat te verbeteren.

De onderzoekers hebben de gegevens van de beelden van het elektrische veld van patiënten met een cochleair implantaat geanalyseerd. Dit hebben zij gedaan met behulp van 3D-geprinte cochlea's met een aanpasbare electro-anatomie.

Op die manier waren ze in staat te achterhalen hoe de vorm van het slakkenhuis en de elektrische eigenschappen van de cochlea's de stroomspreiding beïnvloeden. Door dit te combineren met machine learning is te voorspellen hoe de stroomspreiding zich gedraagt in het binnenoor van de patiënt. Daarmee is ook de spreiding van elektrische weerstand in het oor van dragers van een cochleair implantaat te extrapoleren.

De resultaten van het onderzoek zijn verschenen in het tijdschrift Nature Communications.

Bron: Iek Man Lei et al. '3D printed biomimetic cochleae and machine learning co-modelling provides clinical informatics for cochlear implant patients.' Nature Communications (2021). DOI: 10.1038/s41467-021-26491-6

Ook 80-plussers profiteren van een cochleair implantaat

HOORHULP-MIDDELEN

Dat ook 80-plussers baat hebben van een cochleair implantaat, laat onderzoek van audiologe Stephanie Bourne en haar collega's zien. De onderzoekers die allen werkzaam zijn bij de afdeling Ear & Hearing van het centrum van neurowetenschappen in Arizona in de Verenigde Staten, vergeleken de scores op het verstaan van spraak van 'minder oudere' groep CI-dragers (65-79) met die van de 'zeer oudere' groep CI-dragers (ouder dan 80 jaar). Het artikel verschijnt binnenkort in het tijdschrift American Journal of Otolaryngology.

Onbehandelde slechthorendheid neemt risico's met zich mee
In America is 16% van de bevolking 65 jaar of ouder. In Nederland ligt dat percentage nog hoger namelijk op 20%. Naar schatting heeft een derde van de bevolking boven de 65 jaar gehoorverlies. Dat neemt zelfs toe tot twee derde bij de 75-jarigen.

Aan onbehandeld gehoorverlies zijn zeer hoge kosten verbonden. Gehoorverlies kan leiden tot sociale isolatie en eenzaamheid en er is daarnaast een verband met psychische problemen. Denk daarbij aan angst en depressie. Onderzoeken laten ook een verband zien tussen slechthorendheid en gezondheidsproblemen. Ook is gebleken dat oudere slechthorenden die een hoortoestel dragen minder vaak naar het ziekenhuis gaan of op de spoedeisende hulp terecht komen.

Daarnaast is slechthorendheid
een risicofactor voor dementie. Revalidatie van het gehoor of dit nu met hoortoestellen of een cochleair implantaat is, heeft juist positieve effecten. Zo heeft het een gunstige werking op ons functioneren, het geheugen en het geven van aandacht bij het kijken.

Cochleaire implantatie onderbenut
Cochleair implantaten komen om de hoek kijken wanneer hoortoestellen niet meer voldoende voordelen bieden. Door het stijgen van de gemiddelde leeftijd en het toenemen van het gehoorverlies met de leeftijd, zullen steeds meer mensen in aanmerking komen voor zo'n implantaat. Op dit moment blijft de inzet van cochleaire implantatie onderbenut. De onderzoekers schrijven in hun artikel dat minder dan 10% van de huidige kandidaten op dit moment in Amerika wordt geïmplanteerd. De onderzoekers vinden dat met het implanteren van 80-plussers ook hun autonomie en waardigheid wordt ondersteund.

80-plussers met CI vergeleken met jongere groep
Om te zien in hoeverre 80-plussers kunnen profiteren van een cochleair implantaat, hebben de onderzoekers de prestatie bij het verstaan van spraak vergeleken tussen de groep geïmplanteerden met een leeftijd van 65 tot 79 jaar met die van de groep van 80 jaar en ouder. Dat deden ze zes maanden na implantatie. Dat is vrij vroeg omdat de score op het verstaan ook daarna nog kan toenemen. Uit eerder onderzoek was al naar voren gekomen dat 65-plussers gelijk presteren aan jongere groepen CI-dragers.

Resultaten: 80-plus CI-dragers profiteren ook
Uit het onderzoek bleek dat ook de 80-plussers met een cochleair implantaat er flink op vooruitgingen. De 'minder oudere' groep ging er wel iets meer op vooruit qua verstaan dan de 'zeer oudere' groep (33% versus 23%). Wanneer echter de 90-plussers uit de laatste groep buiten beschouwing werden gelaten, bleken de groepscores niet meer significant te verschillen. 80-plussers profiteren dan net zo veel van een cochleair implantaat als de generatie voor hen.

Bron: ScienceDIrect

Bron: https://www.hoorzaken.nl/nieuws/ook-80-plussers-profiteren-van-een-cochleair-implantaat/

Kantoortuin voor slechthorenden ongezonde werkplek

PSYCO-SOCIAAL

Voor slechthorenden is een kantoortuin een ongezonde werkplek. Nog ongezonder dan deze al is voor goedhorenden. Uit diverse onderzoeken is gebleken dat het werken in kantoortuinen ten koste gaat van de productiviteit en zorgt voor meer gezondheidsproblemen bij werknemers. Mensen die in een open kantoorruimte werken lopen ook een groter risico op ziekteverzuim. Werknemers geven aan er overprikkeld en vermoeid te raken. Slechthorenden die in kantoortuinen moeten werken, zullen door de extra luisterinspanning en de onzekerheid die het goed plaatsen en herkennen van geluiden met zich meeneemt nog sneller vermoeid raken, meer stress ervaren en sneller gezondheidsproblemen krijgen.
Het is lastig in zulke grote ruimtes zodanige akoestische maatregelen te treffen dat deze geschikt zijn voor mensen met een uiteenlopend hoorvermogen. Gezien de gezondheidsrisico's die aan kantoortuinen vastzitten voor zowel goed- als slechthorenden, is het bijzonder dat werkgevers niet de plicht hebben hun werknemers een rustige werkplek te bieden.

Slechthorenden extra in het nadeel
Slechthorenden zijn extra in het nadeel in een kantoortuin. In situaties waar goedhorenden nog redelijk goed uit de voeten kunnen, kan het voor hen flink lastig zijn een gesprek te voeren of te telefoneren. Horen en verstaan zullen meer inspanning met zich meenemen. Dat geldt ook al voor beginnende slechthorenden. Slechthorenden vinden het vaak ook moeilijk om te bepalen van waaruit geluiden komen en deze te herkennen. De onzekerheid die het niet goed plaatsen en identificeren van geluiden met zich meebrengt, zal ervoor zorgen dat de slechthorende werknemer de ruimte vaker ook met zijn ogen in de gaten zal houden. Ook dat kost extra energie.

Het is dan ook niet zo verbazingwekkend dat slechthorenden zich vaker ziek melden, overspannen raken en of een burn-out krijgen tijdens hun werkzame leven dan goedhorenden.

Meer slechthorenden in de kantoortuin door vergrijzing
Door de vergrijzing zullen er steeds meer 50-plussers in kantoortuinen zitten met beginnende slechthorendheid.

De omstandigheden zijn voor hen daar al veel sneller ongunstig om gesprekken te kunnen voeren. Een akoestiek die zorgt voor beter verstaan voor de slechthorende medewerker, kan op zijn beurt weer zorgen voor meer afleiding voor goedhorende werknemers.

Verschillen in hoorcapaciteit zorgen ervoor dat kantoortuinen ook daardoor verre van ideaal zijn voor medewerkers.

Aanpassingen voor slechthorenden
Voor slechthorenden zijn er natuurlijk mogelijkheden om de communicatie te verbeteren, ook door aanpassingen te doen op de werkplek. Dat kan met behulp van hoortoestellen, speciale telefoons en zogeheten solo-apparatuur. Ook is met akoestische maatregelen zoals bijvoorbeeld het plaatsen van schotten, het mogelijk een werkplek beter geschikt te maken voor bijvoorbeeld het telefoneren. Communiceren en concentreren in kantoortuinen zal voor veel slechthorenden echter een flinke uitdaging blijven en is voor hen een verre van ideale werkplek. Een werkgever zou gezien de gezondheidsrisico's die aan kantoortuinen vastzitten voor zowel goed- als slechthorenden de verplichting moeten hebben om hun werknemers een rustige werkplek te bieden. Dat geldt zeker voor slechthorenden. Die zouden een eigen kamer moeten hebben of op zijn minst een aparte zeer rustige werkzone in een kantoortuin.

Bron: https://www.hoorzaken.nl/nieuws/kantoortuin-voor-slechthorenden-ongezonde-werkplek/

109 acties moeten mensen met arbeidsbeperking vlotter aan het werk helpen

PSYCO-SOCIAAL

Vlaanderen wil een werkzaamheidsgraad (= hoeveel mensen aan het werk zijn) van 80% behalen. In 2020 lag die op 74,7%. Om het streefcijfer te halen telt elk talent. De sociale partners (werkgevers en vakbonden) en de kansengroepen, verenigd in de Commissie Diversiteit bij de SERV, stellen daarom 109 acties voor die inzetten op het duurzaam verhogen van de werkzaamheidsgraad van personen met een arbeidsbeperking.

Personen met arbeidsbeperking activeren kan werkzaamheidsgraad fors doen toenemen

In Vlaanderen heeft 14,3% van de beroepsactieve bevolking een arbeidsbeperking. Dat zijn 600.000 personen die hinder ervaren door een beperking, een langdurige aandoening of ziekte (al dan niet werkgerelateerd). Er is bovendien een grote werkzaamheidskloof tussen personen met een arbeidsbeperking (46,0%) en zonder arbeidsbeperking (80,2%). Ze zijn ook oververtegenwoordigd in de potentiële arbeidsreserve. Wanneer alle personen met een arbeidsbeperking uit dit arbeidsreserve aan de slag zouden gaan, kan hun werkzaamheidsgraad met bijna 7 procentpunt toenemen.

De coronapandemie heeft de ongelijkheid op de arbeidsmarkt nog vergroot. Groepen die het al moeilijk hadden, werden harder getroffen door de coronapandemie en de genomen maatregelen. Dat geldt ook voor personen met een arbeidsbeperking. Het is nog afwachten hoe sterk de impact van de coronapandemie op de werkzaamheidsgraad van personen met een arbeidsbeperking op de langere termijn zal zijn. Na de crisis van 2008 duurde het zes jaar vooraleer de werkzaamheidsgraad van personen met een arbeidsbeperking terug op het niveau van vóór de crisis lag. Voor personen zonder een arbeidsbeperking bleef de werkzaamheidsgraad zo goed als stabiel.

Bied loopbaanondersteuning op maat aan

De Commissie Diversiteit benadrukt in haar actieplan het belang van loopbaanondersteuning op maat voor personen met een arbeidsbeperking. Niet enkel tijdens hun zoektocht naar werk maar ook wanneer ze al aan de slag zijn, hebben heel wat mensen met een arbeidsbeperking nood aan extra ondersteuning. Bijvoorbeeld tijdens transitiemomenten zoals een promotie, een veranderd takenpakket of een nieuwe collega of leidinggevende.

Deze ondersteuning kan gebeuren door casemanagers. Dat zijn contactpersonen bij VDAB of GTB (gespecialiseerd team bemiddeling). Zij maken de mensen wegwijs in het aanbod van (gespecialiseerde) dienstverleners bij een traject naar werk en zijn een aanspreekpunt doorheen de gehele loopbaan bij transitie- of scharniermomenten. Ook een centrale infowebsite die alle relevante informatie bundelt, o.a. over redelijke aanpassingen en tewerkstellingsondersteunende maatregelen, kan de personen met een arbeidsbeperking versterken.

Ondersteun ook werkgevers

Ook ondernemingen kunnen meer ondersteuning gebruiken bij de tewerkstelling van personen met een arbeidsbeperking. Werkgevers hebben niet altijd zicht op de mogelijkheden en noden van personen met een arbeidsbeperking op de werkvloer. Vaak overschatten werkgevers ook de kosten voor doeltreffende redelijke aanpassingen op de werkvloer of zijn niet altijd op de hoogte van de vele ondersteunings- en begeleidingsmogelijkheden. Dat geldt zeker voor kmo's met een beperkte hr-afdeling. Daarom pleit de commissie ervoor alle informatie en ondersteuning bij selectie, aanwerving, tewerkstelling en retentie van personen met een arbeidsbeperking te bundelen in een vlot toegankelijk totaalpakket via één duidelijk aanspreekpunt. Ondernemingen moeten ook meer proactief worden gecontacteerd, geïnformeerd en gesensibiliseerd over hoe zij een inclusief hr-beleid kunnen voeren. De Vlaamse en lokale overheden hebben hier ook een voorbeeldrol te spelen.

Versterk transitie uit onderwijs

Jongeren met een beperking die vaak afwezig zijn op school, bijvoorbeeld door ziekte of medische consultaties, lopen meer risico het onderwijs vroegtijdig of met lagere kwalificaties te verlaten.

Omdat jongeren met een beperking hun mogelijkheden vaak te laag inschatten, beknotten ze hun eigen ambities. De coronapandemie maakte het nog zwaarder voor deze jongeren. Zo hebben leerlingen met leerstoornissen of functiebeperkingen het vaak moeilijk met het vele zelfstandig werken en de hoge mate van zelfregulering die bij afstandsleren van hen gevraagd wordt. Om ervoor te zorgen dat jongeren hun volledige potentieel benutten in het onderwijs zijn redelijke aanpassingen in het reguliere onderwijs belangrijk, ook bij stages. Redelijke aanpassingen vergen maatwerk, zoals een flexibel uurrooster en mogelijkheden tot spreiding. De commissie benadrukt de grote rol die is weggelegd voor leraren. Zij bouwen dagelijks mee aan het realiseren van inclusie binnen het onderwijs. Het is daarom belangrijk hen daarin te ondersteunen en zowel in de lerarenopleiding als in professionaliseringstrajecten voor schoolteams in te zetten op de competentie omgaan met diversiteit.

Bron: https://serv.be/diversiteit/persberichten/109-acties-moeten-mensen-arbeidsbeperking-vlotter-werk-helpen

Onderzoek toont verband tussen gehoorverlies en eenzaamheid

PSYCO-SOCIAAL

Minister Hugo de Jonge en wethouder Kavita Parbhudayal bij Beter Horen in Loosduinen in gesprek over gehoorverlies en eenzaamheid; foto: Freek van den Bergh

Slechthorendheid en gezondheid
Gehoorverlies kan leiden tot toenemende gevoelens van eenzaamheid. Onderzoek onder 60-plussers toont aan dat het aantal nauwe contacten afneemt zodra mensen slechter gaan horen.

Belangrijkste conclusies
De belangrijkste conclusies van het onderzoek:

- Bij 88% van de groep 60-plussers werd een vorm van gehoorverlies vastgesteld. Bij 39% was er sprake van sterk gehoorverlies.
- Er is een verband tussen gehoorverlies en het aantal nauwe contacten dat iemand heeft.
- Er is een mogelijk verband tussen het aantal nauwe contacten dat iemand heeft en de gevoelens van eenzaamheid.

Aanbevelingen van onderzoekers
De onderzoekers doen onder meer de volgende aanbevelingen:

- Bewustwording over het mogelijk verband tussen gehoorverlies en eenzaamheid vergroten, o.a. bij professionals, zoals huisartsen, wijkverpleging en audiciens.
- Voorzieningen en activiteiten ook voor mensen met gehoorproblemen toegankelijk maken.

Bron: https://www.veniginggain.nl/nl/nieuws/onderzoek-toont-verband-tussen-gehoorverlies-en-eenzaamheid.html

MED EL
RONDO 3
Ongelooflijk Simpel. Simpelweg Ongelooflijk.
Met RONDO 3 ben je in staat om telefoongesprekken te voeren, zelfs als je je handen vol hebt. Het werkt met AudioLink, het alles-in-één connectiviteitsapparaat, wat het streamen van geluid ongelooflijk simpel maakt. Het stuurt het geluid rechtstreeks naar je oor, zodat je met je vrienden kunt praten en tegelijkertijd verder kunt gaan waarmee je bezig was.
Meer horen?
medel.com/nl/RONDO3
M0230 r1.0
hearLIFE
medel.com/nl

We leggen ons oor te luisteren bij

Voor deze rubriek gaan we op zoek naar personen die iets bijzonders beleefd hebben in verband met het gehoor. Voor deze editie interviewden we Michel Van Assel, judocoach bij judoclub Herzele. In het bijzonder leidt hij enkele slechthorende en dove judoleden op tot judokampioenen.

Kan je vertellen wat je doet in het dagelijkse leven en wat jouw link is met personen met gehoorverlies?
Michel Van Assel: 'Ik ben zeven keer Belgisch judokampioen geweest. In Herzele heb ik een eigen judoclub waar ik hoofdtrainer ben, hier beoefenen we judo op het hoogste niveau. Onze club telt 170 leden, waaronder kinderen met gehoorproblemen en verschillende dove judoka's. Voor de Belgische dovensportvereniging ben ik nationale coach en voor Vlaanderen ben ik talenttrainer voor U15, dit zijn jongeren onder 15 jaar. Als nationale coach beleefde ik al mooie momenten. Zo kon ik reeds enkele keren meegaan naar de Deaflympics*. Deze spelen zijn uitsluitend voor dove en slechthorende sporters. Ook het W.K. en het E.K. kan ik toevoegen aan mijn lijstje. Ik voerde vergaderingen met dove personen om deze kampioenschappen in België toegankelijk te maken voor slechthorenden. Zelf ben ik niet doof of slechthorend, maar over de jaren heen werd ik wel ervaren door met slechthorende judoka's samen te werken. Ik ken een beetje gebarentaal, maar maak vooral gebruik van een duidelijke mimiek en kijk de personen goed aan. Tijdens wedstrijden gebruik ik een mondmasker met een doorzichtig scherm, zodat liplezen mogelijk is. In onze club zijn er drie leden met zwarte gordel doof. Soms vergt het wel wat extra inspanningen om iets 'met handen en voeten' uit te leggen.'

Hoe ben je hier als judoka ingerold?
Michel: 'Aanvankelijk was ik gewone judotrainer. Na een zware blessure na een wedstrijd in Parijs ben ik een cursus initiator gaan volgen om A-trainer te worden, dan kan je het hoogste niveau trainen. Toen ik nadien les gaf aan een dove judoka, is de hele familie mee in de les gestapt. Zo kwam de moeder samen met al de kinderen naar de judoles. Sindsdien sprak onze club steeds meer dove en slechthorenden aan. We kregen ook meer zichtbaarheid doordat Kevin (De Saedeleer) enkele keren deelnam aan de Deaflympics. We organiseren ook een sportdag aan de kust rond judo en atletiek waarbij we zoveel mogelijk dove en slechthorende sporters willen aanspreken. Iedereen is welkom.'

Hoe verloopt een training met horenden en slechthorenden samen?
Michel: 'De training gebeurt steeds met iedereen tezamen. Ook de slechthorende judoka's doen mee met de normale competitie om zoveel mogelijk ervaring op te doen. Dat lukt, maar het is steeds een oefening om aan de scheidsrechter duidelijk te maken dat een deelnemer slechthorend of doof is en hoe hij hier het best mee communiceert. Aan het einde van een wedstrijd roept men normaalgezien 'Mate!', maar bij doven raken ze de persoon aan. In België zijn ze dit nog niet gewoon. Zo zou Kevin wel eens kunnen verder trekken, omdat hij de scheidsrechter niet hoort. We proberen extra aandacht te trekken met mimiek, gebaren en oogcontact. Tijdens trainingen ben ik niet alleen, ik krijg hulp van een hulptrainer.'

Gebeuren de wedstrijden met of zonder hoorhulpmiddelen?
Michel: 'Voor de veiligheid willen de scheidsrechters de apparaten uit. Onze drie toppers dragen hoorapparaten, een andere topspeler draagt implantaten. De spelers proberen deze af te plakken met mousse en tape rond hun hoofd.'

Wat kan ik doen als ik graag bij jullie op proefles wil komen?
Michel: 'Kom gerust langs. Iedereen is welkom: jong, oud, doof,… In onze judoclub zijn 4 proeflessen gratis én verzekerd. Je mag dan ook een kimono van de club gebruiken. Je hoeft zeker geen schrik te hebben om langs te komen! Neem gerust je hele gezin mee.'

* ***Deaflympics**: 'Stille' Spelen. Oorspronkelijk waren deze Spelen enkel voor doven, nu zijn er ook veel slechthorende deelnemers.*

Waarom wachten we zo lang als we een hooroplossing nodig hebben?

GETUIGENIS

Rob Beenders (42) werd door een infectie slechthorend en draagt sinds 4 jaar een cochleair implantaat en een compatibel hoortoestel. Vandaag werkt hij voltijds in de wereld van hooroplossingen nadat hij stopte als Vlaams Parlementslid en schepen van de Stad Hasselt. Hij bracht tevens het boek 'Mijn Hoorreis' uit via Willems Uitgevers.
Door een acute infectie werd ik van de ene op de andere seconde doof aan de linkerkant. Daarna kreeg ik de ziekte van Ménière en boeiende ging ook het gehoor aan mijn rechterkant achteruit. Ineens was ik slechthorend en het slachtoffer van vooroordelen.

Vandaag, 5 jaar later, voel ik mij helemaal niet meer als iemand die 'enkel' slechthorend is. Ik werk voltijds, ben een fervente loper en ik heb een druk sociaal leven. Door vroegtijdig te kiezen voor échte hooroplossingen is mijn levenskwaliteit aanzienlijk verbeterd. Aan mijn linkerzijde draag ik nu een cochleair implantaat, aan de rechterkant een compatibel hoortoestel. Het is de bekroning van een boeiende 'hoorreis' die mijn leven helemaal heeft veranderd.

Geregeld krijg ik vragen over de hulpmiddelen die ik gebruik.
Is dat een nieuw toestel om handsfree te kunnen bellen?
Ben je volledig doof als je je apparaatje afzet?
Doet dat pijn zo'n kastje aan je hoofd?
Kun je nog naar de kapper als je zo'n toestel hebt?
Is slechthorendheid niet alleen voor oudere mensen?
En natuurlijk de meest gestelde vraag: *Hoe groot is de kans dat ik ook ooit slechter ga horen en ook een hoortoestel zou moeten dragen?*

Slechthorend zijn is nog steeds een taboe
Veel mensen die (ernstig) slechthorend zijn, kiezen niet voor een gepaste oplossing. Ze beseffen niet dat ze hun leven veel meer kwaliteit zouden kunnen geven. Misschien komt dit door het taboe dat nog altijd bestaat over slechthorendheid, en zeker over hoortoestellen. 'Ik heb dat nog niet nodig' en 'Die zijn voor oude mensen,' hoor ik vaak.

Niets is minder waar. Steeds meer mensen, ook jongeren, hebben te kampen met slechthorendheid. Er staat geen leeftijd op, en eens je ermee te maken krijgt, is het belangrijk om op zoek te gaan naar de juiste oplossing. Want wees gerust: voor (bijna) elk gehoorprobleem bestaat er een oplossing. Je moet er enkel zelf ook voor open staan.

Natuurlijk wil ik het geenszins minimaliseren. Minder goed kunnen horen, of ineens doof worden is een harde confrontatie. Het is een strijd, niet alleen voor jezelf maar ook voor je omgeving, je partner, je kinderen, kleinkinderen, collega's en vrienden.

De reclame versterkt het vooroordeel
Gemiddeld duurt het 7 jaar voordat mensen met gehoorverlies daadwerkelijk de stap zetten naar een hoortoestel. Dat is veel te lang. De beeldvorming van gehoorverlies en van hoorapparaten is helemaal niet hip. Dat wordt ook bevestigd door onderzoek: mensen associëren hoortoestellen met oud zijn. Daarom geven ze liever niet toe dat ze hulp kunnen gebruiken bij het horen. Niet alleen zien we enkel 'grijzende' mensen in de reclames, tegelijk worden hoortoestellen ook aangeprezen omdat ze 'zo klein en onzichtbaar mogelijk' zijn.

Dat bevestigt indirect het idee dat een hoortoestel iets is dat je wil verbergen; iets waarmee je niet gezien wil worden; waarover je je schaamt. Waarom toch? Een bril is een hip accessoire geworden, maar een hoortoestel is dat nog lang niet. Zou dat veranderen nu veel jongeren met (draadloze) oortjes rondlopen?

Stil staan bij wat en hoe we horen
Ons gehoor, en het belang ervan voor wie we zijn, voor onze sociale relaties, voor ons beroepsleven, voor ons mentaal welzijn, … daarover is erg weinig bekend bij het grote publiek. Mensen kunnen perfect zeggen welke mate van ver- of bijziendheid ze hebben, maar hebben geen idee hoe ze hun gehoor moeten inschatten. Globaal genomen wordt gehoorverlies daarom vaak onderschat. Horen, gehoord worden, luisteren, beluisterd worden, stilte aanvoelen, … het zijn erg belangrijke aspecten van ons leven. Het komt erop aan dat we durven spreken over wat 'goed horen' voor ons betekent. Dat vraagt dat we letterlijk en figuurlijk durven 'stil' staan bij wàt we horen, hoe we horen, en hoe we ons daarbij voelen. Bewust worden op ons sociaal leven en ons mentaal welzijn, zou al een enorme stap vooruit zijn. Denk maar aan mensen met tinnitus of oor-suizen: zij moeten noodgedwongen die vragen stellen. Het gaat immers om de innige verwevenheid tussen ons gehoor en onze kwaliteit van leven als mens.

Zijn we bang geworden van stilte?
Stilstaan bij hoeveel geluid onze samenleving maakt ook. Het lijkt of we bang zijn geworden van stilte. De knalpijp van een moto of sportwagen als statussymbool. De overdaad aan decibels op een concert of in de bioscoop. De sfeermuziek op de achtergrond van een journalistieke reportage waardoor de stemmen moeilijk of niet verstaanbaar zijn. Het gaat ook om respect van de samenleving voor wie slecht hoort of overgevoelig is voor geluid.

Wie slecht hoort, hoort er immers ook bij.

Bron: https://patientempowerment.be/getuigenissen/waarom-wachten-we-zo-lang-als-we-een-hooroplossing-nodig-hebben/

Goed gehoor draagt bij aan eetlust

WEETJE

Bekend is dat het geluid dat ons voedsel maakt een belangrijke bijdrage levert aan onze smaak. Minder bekend is dat een goed gehoor bijdraagt aan onze eetlust.

De smaak van een worst wordt voor een groot deel bepaald door het knakkende geluid op het moment dat we onze tanden erin zetten. Ook maken we een inschatting van de versheid aan de hand van het geluid dat een product maakt tussen onze tanden. Omgevingslawaai beïnvloedt ook onze smaak en dat zal zeker ook gelden voor een minder goed functionerend gehoor. Het verlies aan hoge tonen kan ervoor zorgen dat we voedsel als minder smaakvol beoordelen. Mogelijk is dat een factor die bijdraagt aan de verminderde eetlust bij een flink aantal ouderen.

Bron: https://www.listenin.nl/nieuws/goed-gehoor-draagt-bij-aan-eetlust/

Documentaire We Hear You wint prijs op filmfestival van Cannes

FILMTIP

De documentaire We Hear You is op het filmfestival van Cannes afgelopen juni in de prijzen gevallen. De film is gemaakt door de Amerikaanse vereniging 'Living with Hearing Loss'. De documentaire kreeg de prijs in de categorie 'Beste film over beperkingen'.

Stigma's en uitdagingen
De Engelstalige documentaire 'We Hear You' laat de stigma's en uitdagingen zien die het leven met gehoorverlies met zich meebrengt. De documentaire brengt de ervaringsverhalen van 4 vrouwen in beeld. Eén van de vrouwen verwoordt het hebben van haar gehoorverlies als volgt: 'Wanneer je gehoorverlies hebt, zijn gesprekken als het Rad van Fortuin. Sommige letters ontbreken, andere zijn er wel. Mensen met gehoorverlies pakken deze incomplete geluiden op en maken er woorden of zinnen van die zinvol lijken te zijn in de context van het gesprek. Het werkt alleen niet altijd, waardoor mensen alleen en geïsoleerd raken.' In de documentaire maken de vier vrouwen duidelijk hoe slechthorenden worstelen om in de horende wereld mee te komen.

Bewustmaking impact gehoorverlies
Met de documentaire hebben filmregisseur Carolina Cordero en scenarist Holly Cohen het doel om eenieder meer bewust te maken van gehoorverlies.

Documentaire bekijken
De drie kwartier durende documentaire is online te bekijken. De film is in het Engels en ook in die taal ondertiteld. Niet alle informatie in de film geldt ook voor de situatie in Nederland en België.

Bron: https://www.hoorzaken.nl/nieuws/documentaire-we-hear-you-wint-prijs-op-filmfestival-van-cannes/

'Overgevoelig voor geluid': een verhelderend boek!

BOEKENTIP

'Dit boek helpt je te leren omgaan met hyperacusis'

Naaldhakken op parket, geritsel van kranten of achtergrondmuziek in een restaurant. Voor mensen met hyperacusis is het allemaal: 'AU!' Hoe kun je omgaan met deze aandoening in onze huidige maatschappij vol lawaai en hectiek? Daarover gaat het onlangs verschenen boekje 'Overgevoelig voor geluid. Leven met hyperacusis.

In het boekje 'Overgevoeligheid voor geluid. Leven met hyperacusis' vragen de auteurs aandacht voor hyperacusis, een voor velen onbekende aandoening. Onze huidige herriemaatschappij betekent voor mensen met hyperacusis een regelrechte bedreiging. Met hyperacusis leren omgaan is dan ook bittere noodzaak maar tegelijkertijd ook een hele kunst.

Dit boekje belicht hyperacusis van alle kanten. Van de psycho-sociale aspecten tot en met de gevolgen van hyperacusis voor de woon/werkomgeving van mens en dier. Het boek sluit af met een hoofdstuk ter inspiratie voor ná de diagnose. Achterin staat een adreslijst van instellingen en organisaties waar mensen met hyperacusis terecht kunnen.

U kunt deze uitgave bestellen bij de NVVS via telefoonnummer (030) 63 54 003 of via elke reguliere boekhandel. Dit zijn de gegevens: 'Overgevoeligheid voor geluid. Leven met hyperacusis', W. van der Kooi, S.I.B.M. Paalman, C.J. Sleeboom-van Raaij, Deventer, 2010. Uitgeverij Ankh Hermes, Ankertjesserie nr.336. ISBN 97890-202-0384-4. Prijs: € 9,90.

Bron: https://www.stichtinghoormij.nl/

Evenwicht in uitvoering

Boek-
recensie

Dr. Stefan Delrue
NKO-arts en revalidatie-arts
AZ Sint-Lucas en CAR Sint-Lievenspoort Gent

De werking van ons evenwichtssysteem uit de doeken doen, is een hele uitdaging. In "Evenwicht in uitvoering" is Paula Hijne erin geslaagd om dit op een heldere manier te doen. Paula kreeg jaren geleden zelf de diagnose van ziekte van Ménière. Dit boek is daarom in zekere zin een neerslag van de kennis die zij opdeed tijdens haar eigen zoektocht. Het eerste deel behandelt de bouw en werking van het evenwichtssysteem. Zowel de evolutionaire ontwikkeling, de overeenkomsten met andere diersoorten, als ook de complexe interacties van de evenwichtsorganen met de overige zintuigen worden duidelijk uitgelegd. In het tweede deel van het boek wordt beschreven wat er gebeurt als ons evenwichtssysteem het laat afweten. Hierbij komen eerst de gekende fenomen zoals zeeziekte of wagenziekte aan bod. Nadien wordt dieper ingegaan op aandoeningen zoals een eenzijdige of tweezijdige uitval van het evenwichtssysteem. Het boek is doorspekt met getuigenissen, gaande van alledaagse gewaarwordingen rond evenwicht, tot ervaringen van patiënten met evenwichtsstoornissen. Deze hardcover bevat mooie en relevante illustraties. Een extra pluspunt is dat alles werd nagelezen door evenwichtsexperts Dr. Raymond van de Berg en Dr. Josine Widdershoven uit Maastricht. Op die manier is een wetenschappelijk onderbouwd werk tot stand gekomen, dat voor iedereen toegankelijk is.

Evenwicht in uitvoering
Paula Hijne, S2 Uitgevers, 292 blz., €34,95

Hoorexpert Sint-Lievenspoort verhuist

Sint-Lievenspoort
samen sterk in communicatie en ontwikkeling

Ben je de voorbije maanden bij Hoorexpert Sint-Lievenspoort op consultatie geweest, dan kon je niet naast het pand in aanbouw kijken. Na vele maanden metselen, slijpen, boren en schilderen is het nieuwe gebouw eindelijk klaar. Met 3 spiksplinternieuwe audiocabines en 8 spreekkamers staat Hoorexpert Sint-Lievenspoort meer dan ooit klaar voor zijn cliënten.

Totaal zorgaanbod
Vanaf 15 december vind je Hoorexpert Sint-Lievenspoort dus in een nieuw onderkomen, maar nog altijd op hetzelfde adres. 'Ook de filosofie van Hoorexpert Sint-Lievenspoort verandert niet. Je kan blijven rekenen op hetzelfde vertrouwde team van specialisten die samen de beste behandeling zoeken voor jouw specifieke klachten. Jouw hoorcomfort en hulpvraag staan bij ons centraal', benadrukt Annie Van Gansberghe, diensthoofd audiologische dienst.

Merkonafhankelijk voor hoorapparaten
'We blijven merkonafhankelijk werken zodat we uit verschillende hoorapparaten van verschillende merken de beste keuze kunnen maken voor een bepaalde cliënt. We besteden de nodige tijd en zorg aan deze zoektocht. Hoe beter het hoorapparaat wordt aangepast, hoe beter de cliënt zich voelt. En we blijven cliënten begeleiden bij het gebruik van een hoorapparaat. Hoe werkt het? Hoe moet je het onderhouden? Hoe leer je ermee horen?...', legt Annie uit.

Het welbehagen van de cliënt voorop
'Heb je naast je hoorapparaat nog extra ondersteuning nodig, dan helpen de specialisten van Sint-Lievenspoort je verder op andere vlakken. Dat kan bijvoorbeeld gaan over tinnitus of evenwichtsstoornissen. We kunnen een beroep doen op een multidisciplinair team van paramedici: een logopedist of een kinesist, bijvoorbeeld, of een psycholoog. Wat voorop staat bij elke behandeling, is dat we ernaar streven dat de cliënt zo goed mogelijk zelfstandig kan functioneren in het dagelijkse leven', verzekert Annie.
Je vindt bij Hoorexpert Sint-Lievenspoort ook andere hoorhulpmiddelen zoals tril- of lichtwekkers, triluurwerken, lichtbellen … Ook voor gehoorbescherming kan je er terecht.

Kwaliteit en duurzaamheid
'Zoals cliënten van ons gewoon zijn, blijven we inzetten op kwaliteit en duurzaamheid. Samen met de cliënt zoeken we de beste oplossing voor de totale zorgvraag. Dat geldt eigenlijk ook voor het nieuwe gebouw, waar volop ingezet werd op duurzaamheid. Zo maken we bijvoorbeeld gebruik van warmtepompen en klimaatplafonds. We kijken er enorm naar uit onze cliënten hier te verwelkomen', besluit Annie.

Maak een afspraak via:

- Web: www.sintlievenspoort.be/hoorexpert
- E-mail: audio.reva@sintlievenspoort.be
- Telefoon: 09 268 26 26

Hoorexpert vzw Sint-Lievenspoort/CAR
Sint-Lievenspoortstraat 129 (tijdelijke ingang via nr. 143, Kinderdagverblijf Klein & Wijs)
9000 Gent

HOOREXPERT partner

De ziekte van Menière

De ziekte van Menière is een aandoening die zowel impact kan hebben op het gehoor als het evenwichtssysteem.
Op dinsdag 22/02/2022 geeft Dr Eline Marin een online lezing over de ziekte van Menière, meer specifiek met gedetailleerde uitleg over de ziekte en symptomen, het mogelijke verloop en de verschillende behandelingsmodaliteiten.
Dr. Eline Marin werkt als NKO arts in AZ Maria Middelares te Gent en heeft een bijzondere interesse in aandoeningen van het oor- en evenwichtsproblematiek.

Wanneer	Dinsdag 22 februari 2022 om 19.30u
Waar	Online
Spreker	Dr. Eline Marin NKO arts in AZ Maria Middelares te Gent
Prijs	€ 8 voor leden € 10 voor niet-leden
Doelgroep	Breed publiek
Toegankelijkheid	We voorzien een schrijftolk die voor live-ondertiteling zal zorgen.
Inschrijven	Vóór 17 februari 2022 met vermelding: webinar ménière Scan de QR-code hierboven Of inschrijven kan via deze link: https://forms.office.com/r/BExGJcCQ9B die je ook kan terugvinden op www.ahosa.be Of je kan de inschrijvingslink aanvragen per mail ahosa@sintlievenspoort.be of per telefoon 09 268 26 26
Betaling	AHOSA vzw: IBAN BE 26 4400 3464 4129 met als mededeling 'Webinar ménière' Na betaling van het inschrijvingsgeld op onze rekening, ontvang je voor de start van het webinar van ons een persoonlijke deelnemerslink.

Bezoek aan het MAS met gids en hulpmiddelen

Waar liggen de vroegste wortels van de havenstad Antwerpen? Welke vrachten gaan sinds eeuwen de stad in en uit, en wat vervoeren de containerschepen die vandaag de dokken aandoen?

Wie vertrok er in Antwerpen, en met wie kwamen deze reizigers op hun overzeese tochten in contact? Hoe verliepen die ontmoetingen echt? Was het gelijke handel of uitbuiting? Zeevaart bracht rijkdom in Antwerpen, maar welke sporen liet dat elders na?

Antwerpen is ook vandaag één van de grootste Europese havens. Zijn de haven en de handel klaar voor de toekomst? 'Vracht' is het verhaal van een haven in de lange geschiedenis van de globalisering. Van de Vikingen tot vandaag. Een verhaal over glansrijke periodes en aparte ontmoetingen, maar ook over de schaduwkanten van economische groei.

Wanneer Zaterdag 26 maart 2022 om 14u

Waar Verzamelplaats: aan de ingang van het MAS om 13u45

Prijs € 15 voor leden - € 17 voor niet-leden

Doelgroep Breed publiek

Toegankelijkheid Voor deelnemers die een T-spoel in hun hoorapparaat hebb
hoorhulpmiddelen voorzien door Phonak.
Als zender kiezen we voor een TouchSCreen Mic die gedragen kan worden door de gids.
Qua ontvangers worden verschillende groepen onderscheiden:

1. Hebben jullie een eigen Roger systeem? Neem jullie eigen ontvanger mee, deze zal geconnecteerd worden met de microfoon van de gids.
2. Hebben jullie een hooroplossing van het merk: Phonak, Advanced Bionics, Med-El, Cochlear? Voor jullie worden specifieke receivers aangeboden die een optimale geluidskwaliteit bieden.
3. Hebben jullie andere hooroplossingen? Jullie kunnen Mylinks (neklussen) gebruiken, als jullie toegang hebben tot een luisterspoelprogramma.

Heb je geen hoortoestel? Jullie kunnen Mylinks met koptelefoon gebruiken.

Inschrijven Vóór ??? 2021 met vermelding: bezoek MAS
Scan de QR-code hierboven
Of inschrijven kan via deze link: https://forms.office.com/r/Dbux88CabJ
die je ook kan terugvinden op www.ahosa.be
Of je kan de inschrijvingslink aanvragen per mail ahosa@sintlievenspoort.be
of per telefoon 09 268 26 26

Betaling AHOSA vzw: IBAN BE 26 4400 3464 4129
met als mededeling 'Bezoek MAS'

25 jaar audiologie aan Arteveldehoge-school.

Terugblik

Dit werd gevierd met een leerstoel op **vrijdag 15 oktober 2021**.
De leerstoel kreeg de naam '**Leerstoel Johan Rijckaert**' omdat ook het afsluiten van Johans boeiende carrière de nodige aandacht verdiende.
Het programma van de leerstoel bevatte een ruim aanbod aan keuzesessies.
Verder werd er ingezet op netwerken en ontmoeten. Tijdens de pauzes was er voldoende tijd en ruimte om de beurs te bezoeken. Ook AHOSA vzw was aanwezig met een stand en kreeg heel wat aandacht zowel door professionelen als door studenten. Het was een wederzijdse leerrijke dag.

DIGNITY

Terugblik

Het Europese project DIGNITY ontwikkelt een methode om tot inclusieve, digitale systemen te komen voor reizigers. Vlaanderen is één van de pilootregio's, waarbij het nieuwe digitale mobiliteitssysteem, de mobiliteitscentrale zal dienen als test voor de DIGNITY-methode.
De mobiliteitscentrale is een toekomstige dienst van de Vlaamse Overheid die beschikbaar zal zijn via app, via een website en via de telefoon.
De mobiliteitscentrale helpt je om actuele informatie voor je verplaatsing te raadplegen, een reis te plannen en die te boeken. Als je niet meteen de bus, tram, trein kan nemen omdat je te ver van een halte woont, of je wil reizen buiten de uren van De Lijn of je hebt specifieke noden, dan kies je voor vervoer op maat. Dat vervoer op maat regelt de mobiliteitscentrale.
Patrick Selis volgt dit op voor AHOSA vzw. We gaven input: het voorzien van visuele ondersteuning (halte-aankondiging, lijninformatie) of systemen die goed leesbaar zijn door ondersteuningssoftware en op die manier ook begrijpelijk zijn voor alle gebruikers. Er wordt nagedacht over de digitale systemen in mobiliteit. De strategie die wordt opgesteld naar de toekomst ontwikkelt een methode die bijdraagt tot inclusie. Door dit project komt een inclusieve samenleving weer een stukje dichterbij. Hopelijk wordt er rekening mee gehouden in het eindrapport.

Overleg Stad Gent-Dienst Werk en Activering /Dovenactie Gent /AHOSA vzw

Terugblik

AHOSA vzw neemt deel aan de Stedelijke Adviesraad voor Personen met een Handicap (SAPH). Uit deze adviesraad kwam een nieuwe overleggroep tot stand en heeft als doel AHOSA vzw en Dovenactie Gent te betrekken in het versterkend traject naar aanleiding van de resultaten van de praktijktesten op de Gentse arbeidsmarkt.

In opdracht van de Stad Gent voerde de universiteit Gent praktijktesten uit in verschillende sectoren met als resultaat dat dove kandidaten 42% minder uitnodigingen krijgen voor werk.
Het is de bedoeling om van gedachten te wisselen, ideeën en concrete acties te bespreken. Rita Verstraete en Lut Van Acker vertegenwoordigen hierbij AHOSA vzw.

Bezoek Plantentuin Meise

Terugblik

Zaterdag 22 oktober
Door de coronapandemie zijn er lang geen activiteiten kunnen doorgaan. Eindelijk is het zover: een eerste buitenactiviteit van AHOSA vzw gaat richting Vlaams-Brabant, meer bepaald naar de Plantentuin van Meise. Verwarring rond verschillende parkings zorgde voor enige vertraging.

We werden verwelkomd door Luc, naamgenoot en gids van dienst. Het was een kranige zeventiger (77) met een nog perfect werkende 'harde schijf'. Na een korte inleiding omtrent de Plantentuin had de man een heel afwisselend parcours voorzien. Rustig wandelend door het domein maakten we kennis met verschillende boomsoorten, kregen uitleg over het verkleuren van de bladeren in de herfst, bekeken het project omtrent het nieuw aan te leggen moeraseiland en hielden halt bij een wel heel spectaculair vertakte spar. Een bezoekje aan het robuuste kasteel van Bouchout kwam heel onverwacht op het programma te staan. Even ronddwalen en neuzen in het kasteel, genieten van een kleine tentoonstelling rond Marijke Meersman, illustrator van postzegels voor Bpost (met thema's rond fruit, groeten, vlinders, inheemse dieren…), raakten van het 'lotje' getikt en luisterden naar een zijsprongetje over koffie, naar aanleiding van de plaatselijke expo 'Straffe koffie'. Zo werd het half vijf voor we het wisten. We hadden ondertussen genoten van een heel boeiende rondleiding. Onze gids bleek een gepassioneerd spreker en verteller te zijn. Hij wist te verrassen met interessante anekdotes en weetjes, af en toe gebracht met een vleugje humor. Bovendien had hij de nodige aandacht voor zijn niet alledaagse doelgroep. Afsluiten met een drankje deden we in de voormalige kasteelhoeve. Niks dan tevreden gezichten bij het huiswaarts keren.

Vera en Luc

Walk & Listen Ghent - World Choir Games Flanders 2021

Terugblik

In samenwerking met Ahosa, gaf het World Choir Games-team vorm aan een wandeling in Gent voor slechthorenden waarbij een velowalker mobiele schrijftolk en individuele audiogidsen werden voorzien zodat de gids goed verstaanbaar was. Het was ondanks de soms zéér hevige regen een zéér toffe namiddag. De babbel achteraf met lotgenoten deed deugd.

E-health en big data

Terugblik

dit zijn twee begrippen die weinig zeggen maar veel inhoud hebben.
Het begrip e-health omvat alle digitale toepassingen in de gezondheidszorg. Het gaat over het gebruiken van ICT in het kader van gezondheidszorg en dit kan heel breed zijn. Voorbeelden hiervan zijn: apps, tel monitoring, digitale gedeelde gezondheidsdossiers enz.

Het uitwisselen van medische gegevens tussen zorgverleners onderling of tussen patiënt en zorgverlener ligt aan de basis van heel wat nieuwe toepassingsmogelijkheden. Voldoende waarborgen bieden op vlak van informatieveiligheid, bescherming van de persoonlijke levenssfeer en het beroepsgeheim zijn belangrijk. Daarom richtte de overheid het eHealthplatform op.

Het Vlaams Patiëntenplatform organiseert overleg om ervaringen, feedback… hierrond met patiëntenverenigingen te bespreken. AHOSA vzw wordt vertegenwoordigd door Gina Welleman als ervaringsdeskundige voor onze doelgroep. Alsook een bevraging vanuit het Vlaams Patiëntenplatform wordt warm aanbevolen en komt er binnenkort aan. We volgen dit op.

PERSBERICHT Mondmaskers. De nachtmerrie van dove en slechthorende personen

Terugblik

Drie tips die kunnen helpen

Tip 1: Praten met iemand die slechthorend/doof is? Je mondmasker mag af zodat lippen en mond zichtbaar zijn

Je kent het wel, het gemompel achter een mondmasker waar je amper iets van kan maken en de daarbij horende frustratie.

Stel je nu eens voor. Je bent zoals 10% van de bevolking slechthorend of doof en je bent voor het grootste deel afhankelijk van liplezen en mimiek om een gesprek te kunnen volgen. Lijkt het je onmogelijk als je gesprekspartner een mondmasker draagt? Voor een slechthorende ís het dat ook.
Gelukkig is op 1 november 2020 in België een ministerieel besluit in het Belgisch staatsblad gepubliceerd dat zegt dat je je mondmasker even mag afdoen als je met iemand praat die doof of slechthorend is. Je moet daarbij wel de 1,5 meter afstand respecteren. Dit zorgt voor een meer ontspannen sfeer en brengt minder misverstanden en wrevel mee. Zo blijft ook een goeie relatie klant-verkoper, hulpverlener-patiënt bestaan.

Zorg er samen voor dat de moed van doven en slechthorenden om te winkelen, of contact te zoeken met hulpverleners behouden blijft.

Tip 2: Slechthorend? Maak jezelf kenbaar!

Ben je zelf slechthorend of doof? Weet dat andere mensen dit niet zomaar kunnen zien. Maak jezelf daarom kenbaar.

De website van de vzw AHOSA heeft een speciale coronapagina waarop je allerhande info en tips kan terugvinden om je het leven iets makkelijker te maken in deze tijden.

Je vindt er info over buttons, stickers, op maat gemaakte mondmaskers, doorzichtige mondmaskers, kortom allerhande tools die je kunnen helpen om je gesprekspartner duidelijk te maken dat je nood hebt aan een aangepaste communicatie.

Tip 3: Mondmasker af? Pas ook deze communicatietips toe!

Een hoortoestel is geen bril. Zelfs zonder mondmasker blijft een gesprek voor een slechthorende/dove persoon moeilijk. Daarom enkele vuistregels.

Communicatietips voor horenden

- Trek de aandacht
- Kijk de slechthorende aan
- Spreek **traag** en **duidelijk**, **roep niet**
- · **Herhaal** met andere woorden
- Praat niet door elkaar
- · **Schrijf** belangrijke zaken op.
-

Communicatietips voor slechthorenden

- Zeg dat je **slechthorend** bent
- Formuleer je vragen zo dat je gesprekspartner zo veel mogelijk alleen maar met ja of neen kan antwoorden
- Vraag dat men **traag** en **duidelijk** praat en niet roept
- · **Mail** als je naar de **dokter** gaat eventueel op voorhand je vragen door en vermeld reeds communicatietips in de mail

Deelname uitwisselingsmoment patiëntenparticipatie in de eerstelijnszones

Terugblik

In Vlaanderen bestaan er op dit moment 60 eerstelijnszones. Die eerstelijnszones zijn een belangrijk onderdeel van de hervorming van de eerste lijn. Zij krijgen de opdracht om op lokaal niveau de eerstelijnszorg te organiseren. Naast eerstelijnswerkers, kunnen ook patiënten participeren in de eerstelijnszones. Op donderdag 2 december 2021 organiseerde het Vlaams Patiëntenplatform opnieuw een uitwisselingsmoment. Onze vrijwilliger Gina Wellemand nam hieraan deel.

WEBINAR: Hoe gehoorrevalidatie het verschil kan maken.

Terugblik

Op 7 december 2021 gaven we een webinar rond gehoorrevalidatie.

Inès Van de Weyer, bestuurslid van AHOSA vzw en sinds 1982 als psychologe verbonden aan het CAR SLP en werkzaam in een multidisciplinair team slechthorend/doofheid bij volwassenen, gaf meer uitleg rond gehoorrevalidatie, hoe een CAR hulp kan bieden en ging in op vragen.

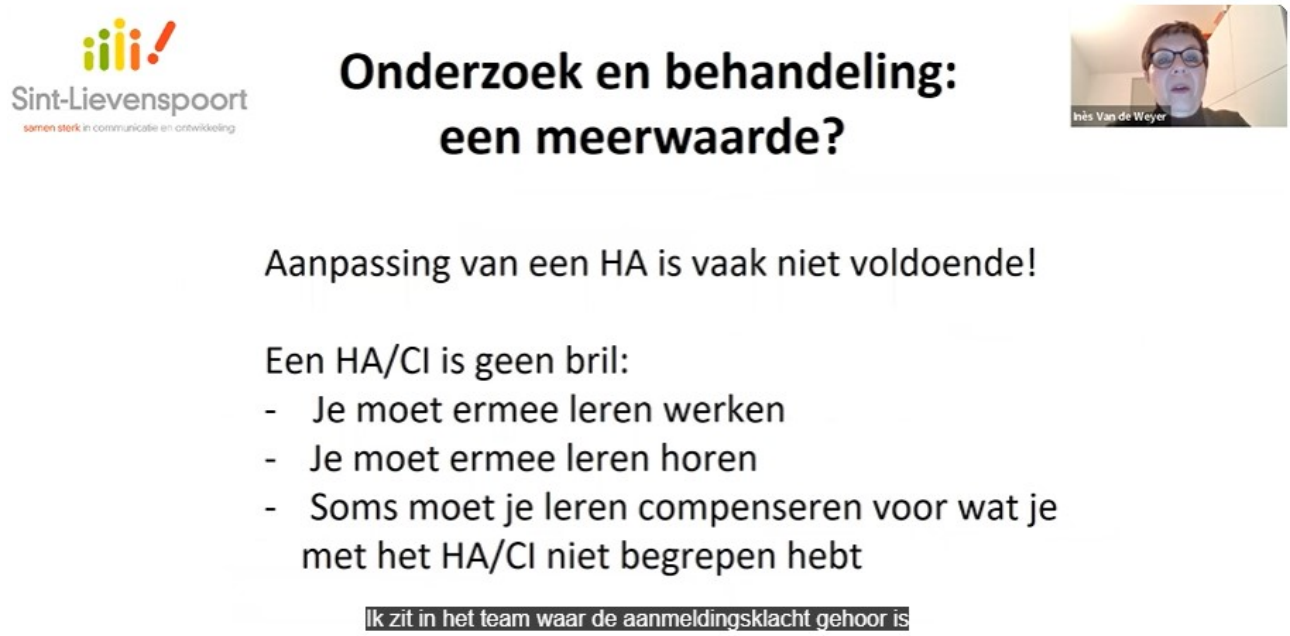

Contactgegevens HOOREXPERT

CAR Sint-Lievenspoort vzw
Sint-Lievenspoortstraat 129
9000 GENT
☎ 09 268 26 26
✉ a.patyn@sintlievenspoort.be

CAR Wegwijs vzw
Welzijnsstraat 75-77
9620 ZOTTEGEM
☎ 09 360 28 81
✉ ann.coppieters@reva-wegwijs.be

Centrum voor ambulante revalidatie
J.Lagaelaan 17
8800 ROESELARE
☎ 051 23 23 10
✉ info@carroeselare.be

CAR Ter Kouter vzw
Aaltersesteenweg 2
9800, DEINZE
☎ 09 386 38 90
✉ stefaan.singelee@terkouter.be

CAR van de Oostkust voor
Revalidatie & Welzijn vzw
Heistlaan 123
8300 KNOKKE-HEIST
☎ 050 53 05 20
✉ siska.cauwe@cvdo.be

CAR Het Veer vzw
Kazernestraat 35A
9100 SINT-NIKLAAS
☎ 03 776 63 19
✉ directie.reva@hetveer.be

CAR Stappie vzw
Koninginnelaan 55-57
8400 OOSTENDE
☎ 059 70 25 02
✉ bart.portier@stappie.be

CAR Overleie vzw
Overleiestraat 57
8500 KORTRIJK
☎ 056 35 18 52
✉ francis.watteeuw@rcoverleie.be

Zeplin-CAR Woluwe
Georges Henrilaan 278
1200 SINT-LAMBRECHTS-WOLUWE
☎ 02 736 55 46
✉ charlotte.joossens@zeplin.be

De specialisten van Hoorexpert hebben oor naar al uw hoorproblemen

HOOREXPERT

Vertrouw op de onafhankelijke aanpak

Als je niet goed hoort heb je versterking nodig. Maar beter horen is meer dan een hoorapparaat. Daarom adviseert Hoorexpert in alle onafhankelijkheid het beste toestel met het juiste budget. Bovendien traint Hoorexpert je tot je gehoor weer in conditie is.

Hoorexpert in je buurt via **www.hoorexpert.be**